

Leemiso Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Leemiso Maxaafai hiilla haasayaaninne Leemiso haasayan giigida oosonne ammano timirtte. I daro baggi asaa de7uwan hachchi hachchi gaittiya hanotubaa odees. Koiro doomiiddikka, “Aadhdhida eratettaassi doomettai Xoossaassi yayyiyoogaa” yaagi hassayissiiddi doomnees. I tamarissiyoogee ammano wogan asi oottanabaa xalaala gidennan, asi ba hachchi hachchi de7uwan hananau bessiyo lo77o eeshshaanne oottanau bessiyo lo77o oosuwaa gujjidi tamarissees. Ha maxaafaa gidдон ashkкетettaaban, asassi qarettiyoobaaninne ammanettiyooban daro timirttee leemisuwan imettiis.

Leemisuwaassi De7iya Go77aa

¹ Hageeti Israa7eela Kawuwaa Daawita na7aa Solomona leemisota. ² Leemisoti asai aadhdhida eratettaa, seeraanne era haasayaa akeekanau maaddoosona. ³ Eti aadhdhida eratettan, de7ana de7uwaa, xillotettaa, suure pirddaanne suuretettaa tamarissiyaageeta, ⁴ hiillaa erennaageeta erissiyaageeta, wodallatussi eratettaanne adussa qofaa immiyaageeta. ⁵ Aadhdhida eranchchati ha leemisota siyidi, eraa gujjoosona; akeekanchcha asatikka lo77o zoriyaa ekkoosona. ⁶ Hegaadan leemisotanne eta birshshettaa, aadhdhida eranchchatu

haasayaanne eta qan77isheta akeekanau danddayettees.

⁷ Aadhdhida eratettaassi doomettai GODAASSI yayyiyoogaa; shin eeyyati aadhdhida eratettaanne seeraa karoosona.

Yelaga Naatussi Imettida Zoriyaa

⁸ Ta na7au, ne aawaa zoriyaa ezgga; ne aayyiyaamaamaariissiyooogaakka karoppa. ⁹ Hegee ne huuphiyau bonchcho kallachcha; ne qooriyaukka gozdda gidana.

¹⁰ Ta na7au, nena nagaranchchati balettikko, eeno gooppa. ¹¹ Eti nena, “Nunaara hindda; asa woranau zuggidi naagoos; gaasoi xayikkonne xillota woranau qosetti uttoos; ¹² Si7oolee mit-tiyooogaadan, nuunikka eta paxa de7ishin mit-toos; nuuni eta ciimma ollan oliyo asatudan oottana. ¹³ Nuuni al77o miishsha ubbaa demmana; demmidi nu keettaa omooduwan kuntana; ¹⁴ nunaara zuppeta; demmidobaakka is-sippe shaakkana” yaagana.

¹⁵ Ta na7au, etaara ogiyaa hemettoppa; ne tohuwaa eta loossuwaa yettoppa. ¹⁶ Aissi giikko, eti iitabaa oottanau woxxoosona; asaa suuttaa gussanau jaamoosona. ¹⁷ Kafoi xeellishin, a oiqqanau gitiyaa yeggiyoogee ainne maaddenna. ¹⁸ SHin eti bantta suuttaa gussanau zuggoosona; bantta shemppuwaa woranau qosetti uttoosona. ¹⁹ Geniyan go77aa demmiya ubbatu wurssettai hegaa mala; he aawu shemppuwaa ekkees.

Aadhdhida Eratettaa Ixxikko Nena Era!

²⁰ Aadhdhida eratettiyaa ogiyan xeesausu; dere gutaran ba qaalaa xoqqu oottada alaahausu.

21 Aadhdhida eratettiyaa asai shiiqiyo sohuwan eqqada xeesausu; katamaa geliyo penggiyan eqqada, hagaadan yaagada biddausu;

22 “Inttenoo, akeekai paccidoogeetoo, intte akeekaa pacaa aude gakkanaashin dosuuteetii? Qilliicciyaageetoo, qilliicciyoogan aude gakkanaashin ufaittuuteetii? Eeyyatoo, eratettaa aude gakkanaassi ixuuteetii? 23 Ta seeran simmite; be7ite; taani ta eraa intte bolli gussana; ta qaalaakka inttena tamarissana. 24 Taani xeesido wode, intte koyennan ixxideta; taani kushiya yeddinkka, ooninne akeekibeenna. 25 Ta zore ubbaa karideta; ta seeraakka ekkibeekketa. 26 Hegaa gishshau, inttena metoi gakkiiyo wode, taani intte bolli miiccana; intte dagaman kokkoriyo wode, taani inttena qilliiccana. 27 Dagamai uushuwaadan intte bolli yiyo wode, metoi gotiyaadan intte bolli yiyo wode, tuggainne waayee intte bolli gakkiiyo wode, taani inttena qilliiccana.

28 “He wode eti tana xeesana; shin taani koyikke; eti tana minttidi koyana; shin demmokkona. 29 Aissi giikko, eti eratettaa ixxidosa; GODAASSI yayyiyoogaa dooribookkona. 30 Ta zoriyaa ekkibookkona; ta seera ubbaakka karidosona. 31 Hegaa gishshau, eti bantta oottido oosuwaa aifiyaa maana; bantta halchchido halchchuwaa aifiyaakka kallana. 32 Akeekai paccidoogeeta aadhdhida eratettaappe haakkiyoogee worees; eeyyata shenehoo giyoogee xaissees. 33 SHin taani odiyooogaa siyiyaageeti ubbai woppu giidi, saro

de7ana; metuwaa hirggaappekka shemppana” yaagaasu.

2

Aadhdhida Eratettaappe Beettiya Anjuwaa

¹ Ta na7au, neeni ta giyoogaa ekka; ta azazuwaakka ne gidдон minjja. ² Aadhdhida erattettaa ezgga; ne wozanaappe akeeka. ³ Eratettaa xeesa; akeekaassikka xoqqu oottada alaaha. ⁴ Asi biraa woikko qosido miishshaa koyiyoogaadan, neeni erattettaa koya. ⁵ He wode neeni GODAASSI yayyiyoogaa giyoogee aibakko akeekana; Xoossaakka loittada erana. ⁶ Aissi giikko, GODAI aadhdhida erattettaa immees; appe erattettainne akeekoi beettes. ⁷ I suuretussi maaddiya zoriyaa minjjees; boree bannan hemettiyaageetassikka i gondalle. ⁸ Tumaa pirddiyaageetu ogiyaa naagees; ba ammanettiyaageetu ogiyaakka naagees.

⁹ He wode neeni xillotettaa, suure pirddaa, su-uretettaanne lo77o ooso ubbaa erana. ¹⁰ Aissi giikko, neeni aadhdhida eranchcha gidana; ne erattaikka nena ufaissana. ¹¹ Nena adussi qoppiyoogee naagana; akeekaikka nena saro ashshana. ¹² Aadhdhida erattetai nena iita asatu balaappe naagana; geellabaa haasayiyaageetuppekka ashshana. ¹³ Eti nagaraa xuman de7anau, xillotettaa ogiyaa aggoosona. ¹⁴ Iitaa oottiyoogan ufaittoosona; geellaban hashshu goosona. ¹⁵ Eti oottiyoogee mirqqetta; eta de7oikka geella.

¹⁶ Aadhdhida erattetai shaaramuxa maccaaseppenne sheleeshshiya qalan haasayiya laggetteppe nena ashshana. ¹⁷ A

ba naatettaa azinaa aggaagausu; ba Xoossaa sinttan maacettido maachchaakka dogausu. ¹⁸ I soo biyoogee haiqqanau biyoogaa; ikko biyoogee haiqqida asai biidosaa kaalettees. ¹⁹ Ikko biya oonikka guyye simmenna; de7uwaa ogiyaakka demmenna. ²⁰ Hegaa aggada, neeni lo77o asatu leemisuwaa kaalla; xillo asatu de7uwaakka qulla. ²¹ Aissi giikko, suure asatinne boree baina asati biittan gam77idi de7ana. ²² SHin iitati biittaappe xoqollettana; ammanttennaageetikka shodettidi xayana.

3

GODAN Ammanettiyoogaa

¹ Ta na7au, taani nena tamarissiyoojaa dogoppa; ta azazotakka ne wozanan wotta. ² Aissi giikko, eti ne bariyaa adussana; ishalo de7uwaakka neeyyo gujjana. ³ Aggenna siiqoinne tumatettai neeppe haakkoppona; eta ne qooriyan qachcha; ne wozanankka eta xaafa. ⁴ Yaatikko, neeni Xoossaanne asaa sinttan sabettananne nashettana.

⁵ Ne polo wozanan GODAA ammanetta; ne akeekan zemppoppa. ⁶ Neeni oottiyo ooso ubban a sinttaya; i nena likke ogiyaa kaalettana. ⁷ Nena ne huuphen aadhhdida eranchcha kessoppa; GODAASSI yayya; iitaappekka haakka. ⁸ Hegee ne bollaa payya wottana; ne meqettaakka xallana. ⁹ GODAA ne duretettan bonchcha; koiro aifida katta ubbaappekka xeeraa ayyo immiyoogan a bonchcha. ¹⁰ Yaatikko, ne gootaratum kattai kumana; ne baattaakka aife woine eessai kumidi palahana.

¹¹ Ta na7au, GODAA seeraa karoppa; i nena qaxxayiyo wodekka lancoppa. ¹² Aissi giikko, aawai ba siiqiyo na7aa seeriyooqaadan, GODAI ba ufaittiyo uraa seerees. ¹³ Aadhdhida eratettaa demmiya urai, akeekaakka babaa oottiya urai anjjettidaagaa. ¹⁴ Aissi giikko, appe demmiyo go77ai biraappe demmiyo go77aappe aadhdhees; appe beettiya go77ai worqqaappe beettiya go77aappe kehees. ¹⁵ Aadhdhida eratettai inqquwaappe keehi al77o; neeni demmanau amottiyo ubbai aadhdhida eratettaara likkettenna. ¹⁶ Aadhdhida eratettai ne bariyaa adussees; i neeyyo duretet-taanne bonchchuwaa gujjees. ¹⁷ A ogeti ufais-siya ogeta; a loosso ubbaikka saro. ¹⁸ I bana oiqqiyaageetussi de7o mitta; a mintti oiqqiya ub-batikka anjjettidaageeta.

¹⁹ GODAI ba aadhdhida eratettan sa7aa medhdhiis; ba akeekankka salota minttiis. ²⁰ A er-atettan shaafati goggoosona; shaaratuppekka irai bukkees.

²¹ Ta na7au, lo77o aadhdhida eratettaanne adussi qoppiyoogaa naaga; eti neeppe shaa-hettoppona. ²² Eti neeyyo de7o gidana; eti neeyyo ishalonne ufaissa de7uwaa immana. ²³ He wode neeni ne ogiyan hirggi bainnan hemet-tana; ne tohoikka xubettenna. ²⁴ Neeni zin77ido wode, yayyakka; zin77adakka mal77o xiskkuwaa xiskkana. ²⁵ Akeekennan gakkiya bashshau, woikko iitati xayiyo xayuwau yayyakka. ²⁶ Aissi giikko, GODAI neeyyo ammanettiyaagaa gidana; ne gedeekka piriyan oiqettennaadan, i nena naa-gana.

²⁷ Neeyyo wolqqai de7ishin, metootidaagau

lo77obaa oottiyoogaa aggoppa. ²⁸ Ha77i neeyyo de7ishin, ne shooruwaayyo, “Simmada ya; taani neeyyo wontto immana” yaagoppa. ²⁹ Nenan ammanettidi, ne matan de7ishin, ne shooruwaa bolli iitabaa oottanau halchchoppa. ³⁰ Nena naaqqibeenna asa, coo mootoppa. ³¹ Sugetta oot-tiya asata qulloppa; eta iita oosuwaakka kaal-loppa. ³² Aissi giikko, GODAI iitaa oottiyaageeta ixxees; shin suuretuuyo i ulottes. ³³ GODAA qanggettai iitaa oottiyaageetu soona; shin a anjjoii suurebaa haniyaageetu soona. ³⁴ Otorettidi qilli-icciyaageeta GODAIKKA qilliiccees; shin banttana kaushshiyaageeta nashshees. ³⁵ Aadhdhida er-anchchati bonchchuwaa demmana; shin eeyyati kauyyana.

4

Aawai Zoriyo Lo77o Zoriyaa

¹ Ta naatoo, intte aawaa zoriyaa siyite; loitti ezggite; yaatikko, intte akeekana. ² Taani intteyyo lo77o timirttiyaa immiyo gishshau, ta timirttiyaa yeggoppite. ³ Taani ta huuphenkka ta aawaassi na7a; ta aayeessikka a siiqiyo mexi issi na7a. ⁴ Ta aawai tana tamaariisiiiddi, hagaadan yaagiis; “Taani odiyoogee neeyyo gelo; ta azazuwaa naaga; yaatikko, neeni paxa de7ana. ⁵ Aadhdhida erattettaanne akeekaa demmanau minna; taani neeyyo odidobaa dogoppa; ta qaalaappe kiyoppa. ⁶ Aadhdhida erattettaayyo zokkuwaa zaaroppa; aissi giikko, i nena ashshana; a siiqa; siiqikko i nena naagana. ⁷ Aadhdhida erattettai ubbaappe aadhdhiyo gishshau, aadhdhida erattettaa

demma. Akeekai ne aquwaa ubbaa wurssi ekkikkokka a demma. ⁸ Neeni a bonchcha; ikka nena xoqqu xoqqu oottana; neeni a oiqqikko, i nena bonchchana. ⁹ I ne huuphiyan sabaa akiliiliyaa wottana; bonchcho kallachchaakka immana” yaagiis.

¹⁰ Ta na7au, siya; taani giyoogaakka ekka; ne bareekka aduqqana. ¹¹ Taani nena aadhdhida er-atettaa ogiyaa kaalettana; suure loossuwaarakka efaana. ¹² Neeni hemettiyo wode, ne hemettiyoosan xubbiyaabi de7enna; woxxikkokka xubbettakka. ¹³ Tamaaridoogaa hassaya; timirttee neeyyo de7o gidido gishshau, loitta naaga; yeddoppa. ¹⁴ Nagaranchchatu ogiyaa yedhdhoppa; iita asatu ogiyanka hemettoppa; ¹⁵ appe haakka; an hemettoppa; appe guyye simma; yaatada ne ogiyan ba. ¹⁶ Aissi giikko, eti iitabaa oottana gakkanaashin, xiskkanau danddayokkona; eti asa xubbennan eta xiskkoi efeenna. ¹⁷ Eti nagaraa oit-tadan moosona; sugettaa oosuwaakka ushshadan uyoosona.

¹⁸ Xillotu ogee gallassai seetana gakkanaashin, gujji gujji poo7iya maallado xalqqiyaa mala. ¹⁹ SHin nagaranchchatu ogee sakkana xumaa mala; eti aibin xubettiyaakkokka erokkona.

²⁰ Ta na7au, taani yootiyoogaa siya; taani odiyoogaakka loittada ezgga. ²¹ Taani odidobati ne baazzaappe deshoppona; eta ne wozanan wotta. ²² Aissi giikko, etabai geliyo asau ubbau eti de7uwaa immoosona; eta bollaukka payyatettaa immoosona. ²³ Ubbabaappekka ne wozanaa minttada naaga; aissi giikko, de7oi appe pult-

tees. ²⁴ Ne doonaappe gene haasayaa digga; worduwa haasayiyaageetu achchappekka kichcha. ²⁵ Sitti gaada sinttau xeella; ne aifee ne sinttan de7iyaabaa tishshi oottidi xeello. ²⁶ Ne gediyaassi ogiyaa salallissa; suure oge xalaalan hemetta. ²⁷ Suure ogiyaappe ushachchi haddirssi baqqoppa; ne tohoi iitasaa beennaadan naaga.

5

SHAaramuxa Maccaasaappe Haakka

¹ Ta na7au, ta aadhdhida erattettaa ezgga; ne haittaa ta akeekaakko yegga. ² Yaatikko, adussa qofai neessi de7ana; ne haasayaikka ne erattettaa qonccissana.

³ SHAaramuxa maccaasee inxxarssaappe eessaa ililoi xokkees; i haasayai zaitiyaappekka aadhdhi looxigees. ⁴ SHin a wurssettan - godare uttaadan cammausu; naa77u baggan qanxxiya mashshadan qara; ⁵ i tohoti haiquwaakko duge boosona; i hemetai sitti oottidi, duufuwau efees. ⁶ A de7uwaa ogiyaa qoppukku; i ogeti geella; shin geella gidiyooqaakka a erukku.

⁷ Ta na7au, ha77ikka taani odiyooqaa siya; taani giyoogaappe kiyoppa. ⁸ SHAaramuxa maccaasee heeri booppa; i keettaa penggiyaakko shiiqoppa. ⁹ Hegee xayikko, neeni ne bonchchuwaa haratuyyo aattada immana. Neeni ne yelagattetan meqetti bainna asatu kushiyan haiqqana. ¹⁰ Ne aquwaa allaga asati ekkana. Ne daafurada shiishshidobai haraassa gidana. ¹¹ Wurssettan ne ashoinne ne asatettaa gilqqin, neeni oolana. ¹² Qassi hagaadan yaagana;

“Taani timirttiyaa aissi ixxidanaashsha! Ta wozanaikka seeraa aissi karideeshsha! ¹³ Taani tana tamarissiyaageeti odidobaa ekkabeikke; tana zoriyaageetu zoriyaakka ezggabeikke. ¹⁴ Hegaa gishshau, taani deree shiiqido yaa7an, akeekennan kauyyanau de7ais” yaagana.

¹⁵ Neeni ne pulttuwaappe haattaa uya; ne keetaayee xalaalaa siiqa. ¹⁶ Ne pulttuwaa dabaaban, ne ollaa haattaakka dembban aissi gussai? ¹⁷ Eta neeni ne xalaalau buzotta; hara allaga uraara koxxoppa.

¹⁸ Ne pulttoi neeyyo anjjetto; yelagatettan neeni ekkido ne maccaaseera ufaitta. ¹⁹ Lo77iya gaareedaaninne ufaissiya genesseedan, i xanttai ubba wodekka nena alo; ubbatoo i siiqoi nena omooddo. ²⁰ Ta na7au, shaaramuxa maccaasiyaa nena aibissi omooddai? Hara asa machchiyo aibissi qoommai?

²¹ Aissi giikko, asi oottiyoojaa ubbaa GODAI be7ees; i hemettiyo loosso ubbaa xeellees.

²² Nagaranchchaa i oottido nagarai oiqqees. A nagaraa gitee a qachchees. ²³ I ba eeyyatettan haliis; ba huuphiyaa naagibeenna gishshau haiqqiis.

6

Hachchi Hachchi De7uwaassi Maaddiya Timirttiyaa

¹ Ta na7au, neeni miishsha tal77ida ne shooruwaassi waase gelidabaa gidikko, neeni erenna uraassi ne kushiya baqqada geppidabaa gidikko, ² neeni geppido gefaa

gitiyan gelidabaa gidikko, ne doonaappe kiyida qaalaa oiqettidabaa gidikko, ³ simmi neeni ne shooruwaa kushiyan geladasa. Hegaa gishshau, ta na7au, hegaappe kiyanau koyikko, elle ne shooruwaa soo ba; baada waasetettaa i ne bollappe wottana mala, auddashada a woossa. ⁴ Hagaa ootennan de7aidda xiskkoppa; shemppuwaakka shemppoppa. ⁵ SHankkaappe genessiyaa kessa ekkiyoogaadan, gitiyaappe kafiyaa attiyoogaadan, ne huuphiyaa ashsha.

⁶ Inttenoo azallattoo, qaacotukko biite; biidi etappe tamarite. Yaatidi aadhdhida eranchcha gidite. ⁷ Qaacota ootissanau azaziyaabi, halaqi woikko eta haariyaabi baawa; ⁸ shin banttau maanabaa bone minjoosona; kattaa cakkiyo wodekka banttau koshshiya kattaa shiishshoosona. ⁹ Nenoo azallau, neeni aude gakkanaashin xiskkuutee? Ne xiskkuwaappekka aude dendduutee? ¹⁰ Neeni qassikka guuttaa zin77aasa; guuttaa xiskkaasa; kushiya shiishsha ekkada, guuttaa shemppaasa. ¹¹ Yaatiyo wode hiyyeesatettaa panggaadan, pacai ola miishshaa oiqqida asadan, ne bolli yaana.

¹² Iita asinne hanttaara asi, yuuyi yuuyidi worduwaa odees; ¹³ i ba aifiyan qim77otees; ba tohuwan bessees; ba biradhdhiyan malaatees. ¹⁴ A uluwan geellatettaa de7ees; i iitabaa qoppees; ubatookka i ooshshaa medhdhees. ¹⁵ Hegaa gaasuwan bashshai akeekennan a bolli yaana; i hasayennan meqqana; meqqidikka paxenna.

¹⁶ GODAI ixxiyo usuppun yohoti de7oosona; i shenetiyo yohoti ubba laappuna:

- 17 karidi xeelliya aifiyaa,
 worddotiya inxxarssaa,
 ashkke asata woriya kushiya,
 18 iitabaa maqqiya wozanaa,
 iitabaakko eesotidi woxxiya tohuwaa,
 19 wordduwaa bolli wordduwaa gujji gujjidi odiya
 worddo markkaa,
 ishatu gidдон ooshshaa medhdhiya asa.

SHAaramuxiya Asi Qaxxayettennan Attenna

- 20 Ta na7au, ne aawaa azazuwaa pola; ne aayyiya nena tamarissidoogaakka aggoppa;
 21 eta ubbatoo ne wozanan oiqqaa; ne qooriyankka qachcha. 22 Neeni hemettiyo wode, eti nena kaalettana; neeni zin77iyo wode, eti nena naagana; neeni beegottiyo wodekka, eti nena zorana. 23 Aissi giikko, ha azazoti xomppe; timirttetikka poo7o; qassi seeraikka de7uwaakko efiya oge. 24 Ha azazotinne ha timirtteti iita maccaarippenne azina machchi cimo inxxarssaappe nena naagana. 25 I puulaa ne wozanan qaaqqatoppa; i qim77otankka omoodettoppa. 26 Issi attumaasi issi oittaa immidi, shaaramuxa maaccaasa demmanau danddayees; shin azina machcho laggettiyoogee nena worissana. 27 Issi asi tamaa idimmin, a maayoi meetettennan attanau danddayii? 28 Issi asi tamaa bonqquwaa yedhdhi hemettin, a tohoi xuugettennan attanee? 29 Asa machcho laggettiya urai hegaakka mala; o bochchiya ubbai qaxxayettennan attenna. 30 Kaisoi namisettidi, baayyo maanau wuuqqikko, asai a karenna. 31 SHin i oiqettidabaa gidikko, laappun kushe

qanxxana; ba son de7iya miishsha ubbaakka immana. ³² SHin maccaasaara shaaramuxiya asi wozana paca; he urai ba shemppuwaa bashshees. ³³ Deshettiyoogeenne kauyyiyoogee a gakkida saama. A yeellai appe mulekka qucettenna. ³⁴ Aissi giikko, maccaasee azinai mishettidi, hanqquwaa suullana; suullidi ba haluwaa kessiyo wode, au qarettenna. ³⁵ I aiba afilaamakka ekkenna; ai keena imoikka a hanqquwaa doshissenna.

7

SHAaramuxa Maccaasee Cimuwaa

¹ Ta na7au, ta qaalaa naaga; ta azazuwaakka baloppa. ² Neeyyo paxa de7anau ta azaziyoogaa ootta; ta timirttiyaakka ne aifiyaa buluwaadan naaga. ³ Hassayissiyaabaadan eta ne biradhdhetun qachcha; ne wozanankka xaafa. ⁴ Aadhdhida eratettaa ne michchidan, akeekaakka ne mata dabbodan xeella. ⁵ Eti nena shaaramuxiya maccaaseeppen ba qaalan cimmiya azina machchippe naagana.

⁶ Issi gallassi taani ta keettaa maskkootiyaara kare xeellaas; ⁷ xeellada wozanaa kunttibeenna wodalla naata be7aas. Eta giddoppe issoi keehi eeyya. ⁸ He wodallai ogiyaara biidi, issi shaaramuxa maccaasee keettaa mataara kanttiis; i soo efiya ogiyaakko pinnidi, i keettaa heeran hemettes. ⁹ He wode sa7ai qammanau lankkilankkees. ¹⁰ Hegaappe guyyiyan, maccaasiyaa a demmaasu. A shaaramuxa gidioogaa i maayoi erissees. A asaa cimmanau halchhada kiyaaasu. ¹¹ A xalanne

yeelli bainna maccaasa; son woppu gaada uttukku. ¹² A issitoo ogiyan, issitoo giyan, dabaaba ubban eqqada naagaasu.

¹³ A he na7aa qoommada yeraasu; a a aifiyaa tishshi ootta xeellaidda hagaadan yaagaasu; ¹⁴ “Taani ta yarshshuwaa yarshshada, ta shiiquwaa ha77i gatta simmais. ¹⁵ Yaatada nena xomoosanau kiyaas; nena keehi koyaas; ha77i simmi demmaas. ¹⁶ Taani Gibxxeppe yiida, alleequwaara de7iya anssollaakka ta hiixan yeggaas. ¹⁷ Taani karbbiyaa, almmuniyaanne qarafaa geetettiya sawotuppe kessido shittuwaa ta hiixan caccafaas. ¹⁸ Haaya; ane wonttana gakkanaashin siiquwaa aloos; qoomettidikka ufaittoos; ¹⁹ aissi giikko, ta keettaawai son de7enna; haahosaa manddara biis. ²⁰ Biiddi miishshaa qarcciitaa kuntti ekkidi biido gishshau, aginai goobanan uttendan soo simmenna” yaagaasu.

²¹ Yaagada ba mal77o haasayan a sheleeshshaasu; ba liiqo inxxarssan cimmaasu. ²² Yaatin, sohuwaarakka i o kaallidi, bi aggiis. Boorai shukkiyoosaa laagettiyoogaadan, gaarai eesotidi piriyan geliyoogaadan, ²³ gelin zubbee a wozanaa caddiyoogaadan haniis. Gitiyaa giddo gelida kafo milatiis. Hagee ubbai au a shemppuwaa maanau haniyoogaa eribeenna.

²⁴ Ta na7au, ane ha77i siya; ta doonaappe kiyiya qaalaakka ezgga. ²⁵ Ne qofai he maccaaseera booppo; i ogiyan gelada xayoppa. ²⁶ A caddada olidoogeeti unddena; a woridoogeetikka keehi daro. ²⁷ I soi duufuwaakko efiya badaasa oge; he

ogee duge haiquwaa geessuwau kaalettees.

8

Aadhdhida Eratettiyo Sabbiyo Sabaa

¹ Siyite! Aadhdhida eratettiya xeesausu; akeekaikka ba qaalaa xoqqu oottidi alaahees.

² Ogiyaa doonan de7iya keratu bollinne ogeti danttettiyoosan a eqqausu; ³ dirssaa penggiyaa lanqqen, katamaa geliyo penggen eqqada, ba qaalaa xoqqu oottada, hagaadan yaagausu; ⁴ “Inttenoo asatoo, taani inttena xeesais; taani asa ubbaa xeesais. ⁵ Inttenoo akeekai paccidoogeetoo, hayyuwaa demmanau tamarite. Inttenoo eeyyadoo, akeekaa demmite.

⁶ Taani daro lo77obaa odiyo gishshau siyite; taani odiyoobai ubbai suurebaa. ⁷ Taani tumaa odais; worddoba taani ixkais. ⁸ Taani haasayiyoobai ubbai tuma; geella woikko mirqqetta gidenna.

⁹ Akeeki de7iyo urau ta haasayai likke; erai de7iyoogetau ta haasayai qoncce.

¹⁰ “Biraa aggidi, ta zoriyaa doorite; muruta worqqaakka aggidi, eratettaa doorite. ¹¹ Aissi gi-ikko taani, aadhdhida eratettiya, inqquwaa giyo daro al77o shuchchaappekka aadhdhais; neeni amottiyoobai ubbaikka tanaara laggetanau dand-dayenna.

¹² “Taassi, aadhdhida eratetteessi akeekai de7ees; eratettaikka adussa qofaikka tanaara issippe de7oosona. ¹³ Godaassi yayyiyoogee iitatettaa ixxiyoogaa; taani otoruwaanne ayyuwaa ixkais; iitasaa efiya ogiyaanne worddo haasayaa dosikke. ¹⁴ Zoreenne lo77o

erai taageeta; akeekainne wolqqainne taassi de7oosona. ¹⁵ Kawoti tanan kawotoosona; qassi haariyaageeti suure higgiiyaa tanan kessoosona. ¹⁶ Halaqati taani maaddin, deriyaa haaroosona; sa7an dere haariya gita asata ubbaakka taani maaddais.

¹⁷ “Taani tana siiqiyaageeta siiqais; tana mint-tidi koyiyaageetikka demmana. ¹⁸ Duretettainne bonchchoi tanaara de7oosona; wurenna aqoinne injjee ta mataana. ¹⁹ Intte taappe demmiyo go77ai muruta worqqaappenne seerissi kessido biraappe aadhdhees. ²⁰ Taani xillotettaa ogiyan hemettais; suure pirddaa loossuwaara kanttais. ²¹ Tana siiqiyaageetau taani aquwaa immana; eta keettaakka taani kunttana.

²² “GODAI tana ba ooso ubbaappe koiro medhdhiis; benippeekka a oosuwau doomettai tana. ²³ Beni wode, biittai sa7ai merettanaappe kase taani sunttettaas. ²⁴ Gita abbati bainna wode, haattaa pulttoti xuuqqenna wode, he wode taani yelettaas. ²⁵ Deretinne kerati bantta sohuwan merettanaappe kase taani yelettaas. ²⁶ GODAI sa7aanne sa7an de7iya gadeta ubbaa medhdhanaappe kase, woikko issi kophphe gidiya koiro sophphee oosettanaappe kase taani yelettaas.

²⁷ “GODAI salota micciddo wodenne gita abbatuppe bollaara salo gufanttuwaa giigissido wode, taani yan de7ais. ²⁸ GODAI shaarata bollan wottido wode, gita abbaa pulttota xuussido wode, ²⁹ abbaa haattati banttau imettida zawaappe pinnidi, bollau aadhdhennaadan, i eta azazido wode, sa7aa baasuwaawaa i baasido wode, taani yan de7ais. ³⁰ He wode taani a matan waanna

oosanchcha; ubba gallassi taani a ufaissais; taukka a sinttan ufaittais. ³¹ I medhdhidobai ubbai, sa7aikka asaa naatikka tana ufaissoosona.

³² “Ha77ikka simmi ta naatoo, siyite; taani yootiyooagaan oottiyaageeti anjettidaageeta.

³³ Ta timirttiyaa siyite; siyidi aadhdhida eranchcha gidite; siyidobaa shenhoo gooppite.

³⁴ Taani yootiyooгаа siyiya urai, hachchi hachchi ta penggen beettiya urai, ta soo geliyoosankka naagiya urai anjettidaagaa.

³⁵ Tana demmiyaagee de7uwaa demmees; GODAAPPE i sabaa demmees. ³⁶ SHin tana demmennan aggiya urai bana qohees; tana ixxiya ubbati, haiquwaa siiqoosona” yaagaasu.

9

Aadhdhida Eratettaanne Eeyyatettaa

¹ Aadhdhida eratettiyaa ba keettaa keexxaasu; keexxaidda he keettau laappun tuussata essaasu.

² A ba giigissiyo gibiraayyo modhdho mehiyaa shukkaasu; woiniyaa eessaakka agada giigissaasu. Giigissada maaddaa sinttau aattaasu.

³ Yaatada asaa xeesanau ba ashkkarata kiittaasu. Kiittin ashkkarati katamaassi xoqqa sohuwan eqqidi,

⁴ “Inttenoo, eri paccidoogeetoo haggaa gelite!” yaagidosona. Eeyyatakka a hagaadan yaagaasu; ⁵ “Haa yiite; yiidi ta qumaa miite; taani agido woiniyaa eessaakka uyite!

⁶ Eeyyatettaa aggidi, shemppooraa paxa de7ite; akeekaa ogiyan hemettite” yaagaasu.

⁷ Qilliicciya uraa seeriya asi bau cashshaa ekkees; iita uraa zoriyaageekka bau qohettes.

⁸ Qilliicciya uraa zoroppa; zorikko i nena

ixxana. Aadhdhida eranchcha uraa zora; zorikko i nena siiqana. ⁹ Aadhdhida eranchcha uraa tamarissa; yaatikko, i kaseegaappekka aadhdhida eranchcha gidana. Xillo uraakka tamarissa; yaatikko i eraa gujjana.

¹⁰ Aadhdhida eratettaassi doomettai GODAASSI yayyiyoogaa; Geeshsha GODAA eriyoogee akeekiyoogaa. ¹¹ Tanan aadhdhida eratettan laittai darana; ne bareekka aduqqana. ¹² Neeni aadhdhida eranchcha gidikko, ne huuphiyau go7ettaasa. Neeni qilliicciyaagaa gidikkokka, ne huuphiyau qohettaasa.

¹³ Issi Eeyyo giyo maccaasiyaa wocama darausu; iyyo yeelli baawa; a ainne erukku. ¹⁴ A ba karen, woikko katamaassi xoqqa sohuwan oidiiyan uttausu. ¹⁵ Uttada suure bantta ogiyaa oiqqidi biya asaa xeesausu; xeesada, ¹⁶ “Inttenoo, eri paccidoogeetoo, taakko haa yiite” yaagausu. Akeeki bannaagaakka, ¹⁷ “Wuuqqidi uyiyo haattai mal77ees; geeman miyo qumaikka pashkissees” yaagausu. ¹⁸ SHin haiqqida asai yan de7iyooqaa, i imattatika hirkkin, duufo gidдон de7iyooqaa i erenna.

10

Solomona Leemisota

¹ Hageeti Solomona leemisota. Aadhdhida eranchcha na7ai ba aawaa ufaissees; shin eeyya na7ai ba aayyiyo azzanissees.

² Nagaran demmido miishshai go77enna; shin xillotettai haiquwaappe ashshees.

³ GODAI xillota namisissenna; shin nagaranchchatu amuwaa polissenna.

⁴ Azallatettai hiyyeesissee; shin minnidi oottiyoogee dureyees.

⁵ Aadhdhida eranchcha urai kattaa boniyan shiishshees; shin kattaa cakkiyo wode xiskkiya urai kauyyees.

⁶ Xillo asai anjjettees; shin nagaranchchaa doonai makkalaa genttees.

⁷ Xilluwaa sunntai anjuwan xeessettiiddi, de7i aggees; shin nagaranchchatu sunntai sohuwaara dogettees.

⁸ Aadhdhida eranchchati azazidobaa oottoosona; shin eeyyatettan coo biddiyaageeti bashshau boosona.

⁹ Suure asi saro de7ees; shin geella urai ba mooruwan ohettees.

¹⁰ Geniiddi qim77otiya uri meto kessees; shin yayyennan seeriya uri sarotettaa medhdhees.

¹¹ Xilluwaa haasayai de7uwaa pultto; shin nagaranchchaa haasayai makkalaa genttees.

¹² Ixoi palamaa denttettees; shin siiqoi mooruwaa ubbaa qoodenna.

¹³ Wozannaama asai aadhdhida eran haasayees; shin eeyya urai xam77an shocettees.

¹⁴ Aadhdhida eranchchati eraa dagayoosona; shin eeyya haasayaa haasayiya urai bana bashshees.

¹⁵ Duriyaa miishshai direttida katamaadan, ba godaa naagees; shin hiyyeesatettai hiyyeesaa xaissees.

¹⁶ Xillo uraa a lo77o oosoi de7uwau kaalettees; shin iita uraa wurssettai qixaate.

¹⁷ Seerin eeniya urai de7uwaa ogiyan hemettees; shin seerin ixxiya urai balees.

18 Ixxiiddi ba ixxiyoogaa erissenna urai word-danchcha; zigirssaa laaliya uraikka eeyya.

19 Daro haasayaa gidдон nagari xayenna; shin ba doonaa shiishshi ekkiya uri aadhdhida eranchcha.

20 Xilluwaa inxxarssai tigettida geeshsha biraa mala; shin iita uraa qofau gatee guutta.

21 Xillo uraa haasayai daro asaa go77ees; shin eeyyati bantta wozanaa pacan haiqqoosona.

22 GODAA anjjoji dure kessees; i he duretettan meto walakkenna.

23 Eeyya urau iitabaa oottiyoogee kaassa mala; shin wozannaama urai aadhdhida eratettan ufaitees.

24 Iita urai hirggidobai a bolli gakkana; shin xilloi amottidobai imettana.

25 Gotee denddidi aadhdhiichchiyo wode, nagaranchchati beettokkona; shin xilloti merinau minnidi de7ana.

26 Caalai achchaa zil77issiyooogaadaaninne cuwai aifiyaa poogiyooogaadan, azalla uraa kiittiyoogee yiilloyees.

27 GODAASSI yayyiyoogee bariyaa adussees; shin nagaranchcha uraa baree qaammees.

28 Xillo urai sinttaara ufaissai yaana giidi naagees; shin iita urai sinttaara yaana giidi naagiyooobi aibinne baawa.

29 GODAA ogee xillotussi baqati attiyo soho; shin iitaa oottiyaageetassi bashsha.

30 Xilloti mulekka xoqolettokkona; shin iitati biittaa bolli de7okkona.

31 Xillo asai aadhdhida eratettaa haasayees; shin geellabaa haasayiya inxxarssai qanxxettana.

³² Xillo asai bessiya haasayaa erees; shin iita asai geellaa haasayees.

11

¹ GODAI worddo meezaanaa ixxees; shin likke meezaanan ufaittees.

² Otoroi yiyo wode kaushshatetta yees; shin ashkhetettaara aadhdhida eratetta yees.

³ Xillota eta suuretetta kaalettees; shin amanettennaageeta eta geellatetta xaissees.

⁴ Hanqquwaa gallassi duretetta go77enna; shin xillotetta haiquwaappe ashshees.

⁵ Boree bainna uraa ogiyaa a xillotetta sittisees; shin iita urai ba iitatetta kunddees.

⁶ Suureta eta xillotetta ashshees; shin amanettennaageeta eta amoi pire gididi oiqqana.

⁷ Iita asi haiqqiyo wode, i naagiyo ufaissaikka aara issippe haiqqees; i ba wolqqan ceeqettiyoobai ubbikka xayees.

⁸ Xilloi metuwaappe attees; a gishshaa iitaa bolli metoi yees.

⁹ Xoossaa kaddida asi ba doonan asa xaissees; shin xilloti eran kessi ekkoosona.

¹⁰ Xilloti bonchchettiyo wode, katamai ufaittees; qassi iitai haiqqiyo wode, hashshu gees.

¹¹ Xillotu anjuwaa gaasuwan katamai diccees; shin iita uraa haasayai katamaa xaissees.

¹² Ba shooruwaa kariya urau wozani baawa; shin akeekanchcha uri co77u gees.

¹³ Zigirssanchcha asi xuuraa laalees; shin amanettiya asi xuuraa genttees.

¹⁴ Kaalettiyaabi xayikko, kawotetta kunddees; shin daro zoriyaageeti de7ikko, saroi de7ees.

15 Erenna urau waase gidiya asi tumuppe metootana; hegaappe waase gidennan ixxiyoogee lo77o.

16 Ulo keha maccaasiyaa bonchchettausu; shin meqettaa iita asai duretetta xalaalaa duretees.

17 Keha asi baassi lo77obaa oottees; shin meqettaa iita asi bana qohees.

18 Iita asi demmiyo miishshai cimo; shin xillotettaa zeriya uri tumu waituwaa cakkana.

19 Xillotettan minnidi de7iya uri paxa de7ana; shin iitatettaa kaalliya uri haiqqana.

20 GODAI iita qofai de7iyo asata ixxees; shin suure hemettiyaageetan ufaittees.

21 Iita asi qaxxayettanaagee attenna; shin xillotu zaree attana.

22 Adussa qofi bainna puulanchcha maccaasee puulai gudunntaa siiriyaa aattido worqqaa alleequwaa mala.

23 Xillotu amuwaa poloi lo77o xalaala; shin iitatu amuwaa poloi hanqqo xalaala.

24 Issi issi asati bantta miishshaa asau coo kehoosona; shin eta aqoi yaa darees. Hara asati qassi bantta miishshau pala uuzettoosona; shin eta aqoi haa paccees.

25 Keha asi duretana; harata maaddiya asi maadettana.

26 Kattai al77in baizzanau minjjiya uraa asai qanggees. SHin ba kattaa asai koyiyo wode baizziya uraa anjjees.

27 Lo77obaa minttidi koyiya uri ufaissaa demmees; shin iitabaa koyiya uraa iitabai demmees.

28 Ba duretettan ammanettiya asi kunddana; shin xilloti balggo mittaadan daayana.

29 Ba so asaa bolli cabbo denttiya uri go7ettanabi aibinne baawa. Eeyyatikka aadhdhida eranchchatuuyo ashkkara gidana.

30 Xillo asi de7o aifiyaa aifiya mitta mala; shemppo ashshiyaageeti aadhdhida eranchcha.

31 Xilloti sa7an bantta oosuwaa waagaa ekkiyaabaa gidikko, iiatinne nagaranchchati bantta oosuwaassi ekkana waagai waani daranddeeshsha!

12

1 Seeriyoojaa dosiya uri eratettaa dosees; shin seeraa ixxiya uri damma.

2 Lo77o asi GODAAPPE sabaa demmees; shin GODAI genanchchata pirddees.

3 Asa iitatettai minttidi essenna; shin xillotu xaphoi qaaxxenna.

4 Wozannaama maccaasiyaa ba keettaawau kallachcha mala; shin ba keettaawaa kaushshiya maccaasiyaa a meqettaa miya ajaajje mala.

5 Xillotu qofai suure; shin iitatu zoree cimo.

6 Iitatu haasayai asa woranaassa; shin xillotu haasayai eta ashshees.

7 Iita asati kunddana; etau zerettikka attenna; shin xillotu zerettai minnidi de7ana.

8 Asi ba aadhdhida eratettaa keenaa galatettees; shin geella qofai de7iyo asi karettees.

9 Dure asa milatidi, metuwan de7iya asaappe coo asa milatidi, oottiiddi ba de7uwaa sugiya asi keha.

10 Xillo asi ba mehiyaassi qarettees; shin iita asa kehatettau meqetti baawa.

11 Ba biittaa mintti oottiya urai kattaa kallees; shin pattennabaa yedettiya uri akeekai pacci-doogaa.

12 Iitati nagaranchcha asatu omooduwaa ekkana amottoosona; shin xillotu xaphoi daayidi de7ana.

13 Iita asa a doonaappe kiyida haasayai pire gididi oiqqees; shin xilloi metuwaappe kessi ekkees.

14 Asi ba doonaappe kiyiya qaalaa lo77obaa kallees; ba oottido oosuwa waagaakka ekkees.

15 Eeyya asi biyo buussai au a huuphen likke milatees; shin aadhdhida eranchcha asi zoriyaa siyees.

16 Eeyya uraa hanqqoi sohuwaara erettees; shin cincca asi cashshaa wudenna.

17 Tumaa haasayiya asi suurebaa yootees; shin worddo markkai wordduwaa yootees.

18 Akeekennan haasayiyo haasayai cuphedan caddees; shin aadhdhida eranchchaa inxxarssai pattees.

19 Worddo haasayi guutta wodiyaassa; shin tuma haasayi merinau de7ana.

20 Iitaa qoppiyaageetu wozanan genee de7ees; shin sarobaa zorettiyaageetu wozanan ufaissai kumees.

21 Xillota metoi gakkenna; shin iitatussi metoppe attin, harabi de7enna.

22 GODAI worddanchchata ixtees; shin tumanchcha asatun i ufaittees.

23 Cincca asi ba eraa qottees; shin eeyyati bantta eeyyatettaa yootoosona.

24 Minnidi oottiya uri deriyaa haarees; shin aza-llai haarettees.

25 Hirggiyoogee asa ufaissaa diggees; shin shonggaara de7iya haasayai a ufaissees.

26 Xillo asi ba shooruwaa zoridi, suure ogiyaa kaalettees; shin iitatu ogee tumaappe haassees.

27 Azalla asi shankkatidi ehiido ashuwaa kat-tenna; shin asau aqoi minnidi oottiyoogaa.

28 Xillotettaa ogiyan de7oi de7ees; he ogiyan haiqoi baawa.

13

1 Eranchcha na7ai ba aawaa seeraa siyees; shin qilliicciyaagee seeraa siyenna.

2 Asi ba doonaappe kiyiya qaalan lo77obaa ekees; shin ammanttennaageeti makkalabaa amottoosona.

3 Ba doonaa naagiya urai ba shemppuwaa naagees; shin eesuwan haasayiya urai bana xaissees.

4 Azallai amottees; amottikkonne aibanne demmenna; shin minnidi oottiyaageeti kallana.

5 Xillo asati worddo haasayaa ixxoosona. SHin iita asatu haasayai yeellayeesinne kaushshees.

6 Suure de7uwaa de7iya uraa a xillotettai naagees; shin nagaranchchaa a nagarai onggees.

7 Bana dure milatissiya asi de7ees; shin au aibinne baawa; harai qassi bana hiyyeesa milatissiyaagee de7ees; shin au daro aqoi de7ees.

8 Asi ba miishshan ba shemppuwaa wozanau danddayees; shin hiyyeesaa yashissiyaabi baawa.

9 Xillotussi ubbatoo poo7o; shin iitatu xomppee to7ana.

10 Otoroi ooshshaa yeles; shin zoriyaa ekkiyaageeti aadhdhida eranchcha.

11 Daafuri bannan demmido miishshai eesuwan xayees; shin minni oottidi demmido aqoi, dari daridi bees.

12 Koyiyobai polettennan gam77iyoogee az-zanissees; shin amottidobai polettiyoogee ufaissees.

13 Zore kariya uri meton gelees; shin azazuwaa bonchchiya uri saruwan de7ana.

14 Aadhdhida eranchchai immiyo timirttee de7o pultto; hegee asi haiquwaa piriyaappe kessi ekkana maaddees.

15 Akeeki de7iyo uri bonchchettees; shin amanettennan aggiyoogee bashshau efees.

16 Cincca asai ubbai eran oottees; shin eeyyai ba eeyyatettaa qonccissees.

17 Iita asati kiitettidi, meton geloosona; shin ammanttiya asati kiitettidi, sarotettaa ehoosona.

18 Seeraa ixxiya asi hiyyeeseesinne yeellatees; shin seerin siiyiya urai bonchchettees.

19 Amottidobaa demmiyoogee keehi ufaissees; shin iitati iitaappe haakkanau koyokkona.

20 Aadhdhida eranchcha asatuura hemettiya asi aadhdhida eranchcha gidees; shin eeyya asatuura hemettiya asi metuwan gelees.

21 Nagaranchchata iita qaada kaallees; shin xilloti lo77o oosuwaa woiuwaa ekkana.

22 Lo77o asi ba naatu naata laatissees; shin nagaranchchaa aqoi xilluwaassi dagattees.

23 Hiyyeesaa goshshai daro kattaa aifanau danddayees; shin suure pirddai paccidoogaa gaasuwan xayees.

24 Qaixaariyan wadhdhanau qarettiya uri ba na7aa ixxees; shin ba na7aa siiqiya uri minnidi seerees.

²⁵ Xilloi a uloi kallana gakkanaassi mees; shin nagaranchchai namisettees.

14

¹ Aadhdhida eranchcha maccaasiyaa ba keettaa keexxausu; shin eeyyiya ba keettaa ba kushiyan qolausu.

² Suure hemettiya asi GODAASSI yayyees; shin ba ogiyaa geellaiya asi GODAA karees.

³ Eeyyaa haasayai a zokkuwaassi gatimaa ehees; shin aadhdhida eranchchatu inxxarssai eta naagees.

⁴ Boorati bannasan gootarai mela de7ees; shin neeyyo goyiyo wolqqaama boorati de7ikko, ne gootaran kattai kumees.

⁵ Ammanettiya markkai ubbaton tumaa odees; shin worddo markkai worddo xalaalaa haasayees.

⁶ Qilliicciyaagee aadhdhida erattettaa koyees; shin demmenna; akeekai de7iyo asi erattettaa demmanaagee a waayissenna.

⁷ Eeyya asappe haakka; aissi giikko, neeni a haasayaappe era demmakka.

⁸ Cincca asi ba oottiyoogaa eriyo gishshau, aadhdhida eranchcha gidees; shin eeyya asi ainne erennankka eriyaabaa milatiyo gishshau eeyya gidees.

⁹ Eeyyati nagaraa oottidi, azzaniyoogaa gishshaa qilliiccoosona; shin suureti bantta nagarai atto geettetnanau koyoosona.

¹⁰ Ba wozanaa azzanuwaa aawu erees; a ufaisaakka ooninne aara koxxenna.

¹¹ Iitatu keettai qolettana; shin suuretu keettai minnidi de7ana.

¹² Asaassi likke milatiya ogee de7ees; shin bin, a wurssettai haiquwan kessi yeggees.

¹³ Miichchankka wozanai azzani erees; ufaissaa wurssettaikka azzano gidanau danddayees.

¹⁴ Iita asi ba iita oosuwaa waagaa ekkana; lo77o asikka ba lo77o oosuwaa waagaa ekkana.

¹⁵ Eeyya asi ubbabaa ammanees; shin cinccai akeekidi tanggees.

¹⁶ Aadhdhida eranchcha asi yayyees; iitaappekka haakkees; shin eeyyai banan ammanettidi otorettees.

¹⁷ Elle hanqqettiya asati eeyya ooso oottoosona. SHin cinccati danddayanchcha.

¹⁸ Eeyyati bantta azallatettaa waagaa ekkoosona; shin cinccati eratettaa kallachchaadan goxxoosona.

¹⁹ Iita asati lo77o asatu sinttan hokkidi, maaro-taa woossoosona. Nagaranchchatikka xillotu penggiyan hokkoosona.

²⁰ Hiyyeesai ba shooruwankka dosettenna; shin duretussi daro laggeti de7oosona.

²¹ Ba shooruwaa kariya asi nagaraa oottees; shin hiyyeesaa maaddiyaageeti anjettidaageeta.

²² Iitabaa maqettiyaageeti baloosona gidokkonaa? SHin lo77obaa oottanau halchchiyaageeti tumatettaanne aggenna siiquwaa demmoosona.

²³ Minnidi oottidoban ubban go77ai de7ees; shin coo mela haasayai hiyyesatetta xalaalaa ehees.

²⁴ Aadhdhida eranchchatussi eta duretettai etau kallachcha; shin eeyyati bantta eeyyatettaa gujji gujjidi eeyyoosona.

²⁵ Tumu markkai shemppuwaa ashshees; shin worddo markkai kashi erikke gees.

²⁶ GODAASSI yayyiya urau mino qatoi de7ees. I a naatussikka baqatidi attiyo soho gidana.

²⁷ GODAASSI yayyiyoogee de7oi kiyiyo pultto; heгаа gishshau, neeni haiquwaappe kessa ekkanaу koyikko, GODAASSI yayya.

²⁸ Kawuwaa gitatettai i haariyo asaa coratettaana; shin haariyo asi xayikko, ikka pattenna.

²⁹ Danddayanchcha asaassi gita akeekai de7ees; shin elle hanqqettiya asi ba eeyyatettaa qonccisees.

³⁰ Woppu giida wozanai bollaa payya wottees; shin qanaatee bollau ajaajje harggiyaa mala.

³¹ Hiyyeesata toochchiya asi eta Medhdhidaagaa cayeес; shin metootanchchatussi kehiya asi Xoossaa bonchchees.

³² Iitati bantta iita oosuwan kunddana; shin xilloti bantta suuretettan naagettana.

³³ Akeekanchcha asaa wozanan aadhdhida erattetai kumiis; shin eeyyati aadhdhida erattetaabaа aibanne erokkona.

³⁴ Xillotettai issi kawotettaa asaa xoqqu xoqqu oottees; shin nagarai ai asanne kaushshees.

³⁵ Kawoi eranchcha ashkkaran ufaittees; shin yeellayiya oosuwaa oottiya ashkkaraа hanqqettees.

15

¹ Liiqo haasayai hanqquwaa zarbbissees; shin porddolla qalal hanqquwaa denttettees.

² Aadhdhida eranchchaa inxxarssai eraa puulayeес; shin eeyyatu doonai eeyyatettaa xuuqqees.

³ GODAA aifeti ubbasaa xeelloosona; iitaa oottiyaageetakka lo77uwaa oottiyaageetakka be7oosona.

⁴ SHonggaara de7iya lo77o haasayai de7o mittaa mala; shin geella haasayai ayyaanaa kinchchees.

⁵ Eeyya asi ba aawaa seeraa karees; shin ba aawaa zoriyaa ekkiya asi eranchcha.

⁶ Xillo uraa keettan daro miishshai de7ees; shin iitaassi geliya miishshai metuwaa ehees.

⁷ Aadhdhida eranchchatu doonai eraa zerees; shin eeyyatu wozanai hegaa mala gidenna.

⁸ GODAI iitatu yarshshuwaa shenetees; shin su-uretu woosai a ufaissees.

⁹ GODAI iita asatu hemetaa shenetees; shin xil-lotettaa kaalliyaageeta i siiqees.

¹⁰ Likke ogiyaa aggida asa iita boshai naagees; seeriyooгаа ixxiya asi haiqqees.

¹¹ Harai attin, duufoikka bashshaikka GODAA sinttan qoncciyaa beettoosona. Yaatin, asa wozanaa qofai waani appe gemmanee?

¹² Qilliicciya asi seeriyooгаа dosenna; aadhdhida eranchchatuppekka zore oichchenna.

¹³ Wozanai ufaittin, som77oi poo7ees; shin wozani azzanikko, he aawu siiddees.

¹⁴ Akeekiya wozanai de7iyo asi erattettaa koyees; shin eeyyati bantta eeyyatettan ufaittoosona.

¹⁵ Hiyyeesatu de7oi ubba gallassikka baaxe. SHin ufaittiya asati ubbatonkka bantta de7uwaa aloosona.

¹⁶ Ooshshai de7iyo gita aquwaappe GODAA yashshatetta de7iyo guuttabai keha.

17 Ooshshai de7iyoosan modhdho ashuwaa maanaappe siiqoi de7iyoosan santtaa miyoogee keha.

18 Hanqqettiya asi ooshshaa kessees; shin hanqqettanau eesotenna asi ooshshaa irxxissees.

19 Azalla uraassi metoi a oge ubban aguntta dirssa mala; shin suure uraa ogee badaasa.

20 Eranchcha na7ai ba aawaa ufaissees; shin eeyya na7ai ba aayyiyo karees.

21 Wozani bainna asi ba eeyatettan ufaittees; shin wozannaama asi likkebaa oottees.

22 Zoretai xayikko, halchchidobai halettees; daro zoriyaageeti de7iyoosan halchchidobai pollettees.

23 Oishettidobaassi likke zaaruwaa zaariyoogee he uraa ufaissees; haasayaa likke wodiyan haasayiyoogee aiba lo77obee!

24 Aadhdhida eranchchai bollau kaalettiya de7uwaa ogiyan hemetteesippe attin, duge duufuwau wottiya ogiyan hemettenna.

25 GODAI otoranchchatu keettaa qolana; shin am77ee aquwaa naagees.

26 GODAI iiatu qofaa shenetees; shin geeshsha qaalai a ufaissees.

27 Wordduwan woriyaa demmanau jaamiya asi ba so asaa bolli metuwaa ehees; shin mattaayiyaa ixxiya asi paxa de7ana.

28 Xillo asi haasayanaappe kasetidi qoppees; shin iiatu inxxarssai palabaa pulttees.

29 GODAI iiatuppe haakkees; shin xillotu woosaa siyees.

30 Pashkkidi xeelliyo xeelai wozanaa ufaissees; mishiraachcho odoikka bollaa pattees.

³¹ De7uwaa immiya zoriyaa siyiya asi aadhdhida eranchchatuura issippe de7ana.

³² Seeraa ixxiya asi bana qohees; shin seeraa ekkiya asi akeekaa demmees.

³³ GODAASSI yayyiyoogee asa aadhdhida er-
atettaa tamarissee; bonchchettana koyida asi
koiro bana kaushshanau koshshees.

16

¹ Asi ba wozanan halchchees; shin likke zaaroi
GODAAPPE beettees.

² Asi oottiyo ooso ubbai au likke milatees; shin
GODAI koiro denddo qofaa yiggi xeellees.

³ Ne oottiyoobaa ubbaa hadaraa GODAAYYO
imma; yaatikko, neeni halchchidobai polettana.

⁴ GODAI medhdhidobau ubbau a wurssettai
de7ees; makkalanchchatu wurssettaikka
bashshaa.

⁵ GODAI otorettiya ubbaa shenetees; eti
qaxxayettennan attokkona.

⁶ Aggenna siiquwaaninne ammanettiyoogan
nagarai atto geetettees; asi GODAAYYO yayyiyoogan
iitabaa oottennan naagetees.

⁷ Asa hemeti GODAA ufaissiyaabaa gidikko,
he aawu ba morkketu addiniitaarakka saro
de7anaadan, GODAI oottees.

⁸ Xillotettan beettiya guuttabai wordduwan
demmiyo daro woriyaappe keha.

⁹ Asi ba wozanan ba oottanabaa halchchees;
shin halchchoi GODAI maaddin polettees.

¹⁰ Kawoi Xoossaappe ekkido maatan pirddees;
pirddiiddi i balenna.

11 Yiggiyo meezaanatinne makkiyo miishshati ammanttiyaageeta gidanaadan, GODAI koyees; baizziyooban ubban genee de7ennaadan koyees.

12 Kawoti mooro oosuwaa shenetoosona; aissi giikko, eta kawotaa araatai xillotettan eqqees.

13 Kawoti xillo inxxarssan ufaittoosona; tumaa haasayiyaageetakka dosoosona.

14 Kawuwaa hanqqoi haiquwaa kiitanchchaa mala; shin aadhdhida eranchcha asi hanqquwaa irxxissanau auddashees.

15 Kawuwaa som77oi pashkkikko, hegee simmi de7o. I nashshiyoogee badhdheesaa iraa ehiya shaaraa mala.

16 Aadhdhida erattettaa demmiyoogee worqqaa demmiyoogaappe keha; akeekaa demmiyoogee biraa demmiyoogaappekka aadhdhees.

17 Suureti biyo ogee iiti de7iyooaappe haahuwaara kanttisees; ba hemetaa naagiya uri ba shemppuwaa naagees.

18 Otoruwaa geeduwaa bashshai kaallees; ayyuwaa geeduwaakka kunddettai kaallees.

19 Ayyiyaageetuura zuppetidi, omooduwaa shaakki ekkanaappe ashkke gididi, hiyyeesidi de7iyoogee keha.

20 GODAA qaalaa loittidi ezggiya urau i oottiyooobai ubbai injjettana; GODAN ammanettiya uri anjjettidaagaa.

21 Ba qofan aadhdhida eranchcha gidida asi akeekanchcha geetettes; lo77o qalalai erattettaa gujjees.

22 Cincca urau erattettai de7o pultto mala; shin eeyyata seeriyoogee coo wode wurssiyoogaa.

23 Aadhdhida eranchcha asi haasayanaappe kasetidi qoppees; qoppidi asi ekkiyo haasayaa haasayees.

24 Lo77o qaalai eessaa ililuwaadan mal77ees; bollaakka maaddeesinne pattees.

25 Asaassi suure milatiya ogee de7ees; shin wurssettan haiquwau gattees.

26 Namisainne metoi asi minnidi oottanaadan giddoosona.

27 Iita asi iitabaa halchchees; a haasayaikka xuuggiya tamaa mala.

28 Geella asi ooshshaa denttees; zigirssanchcha asi ammanettiya laggeta shaakkees.

29 Gene asi ba shooruwaa cimmees; lo77o gidenna ogiyau i a kaalettees.

30 Ba aifiyaa qim77otiya asi geellabaa qoppees; ba menttershshaa saxxidi manddiya asi iitabaa polees.

31 Puulummida huuphee bonchcho kallachcha; hegeekka beettiyoi xillo de7uwaa de7iina.

32 Wolqqaama asa gidiyooqaappe, hanqqetanau eesotenna asa gidiyooqee lo77o; daro katamata olidi oiqqiyooqaappe, asi ba huuphiyaa haariyooqee aadhdhees.

33 Asi saamaa yeggees; shin GODAI ubbabaa battees.

17

1 Ooshshai de7iyoosan de7iya gita gibiraappe saroinne woppai de7iyoosan mela oittaa poquwaa miyooqee keha.

² Cincca ashkkarai ba godaa na7aa pattenna laafaa haarees; yaatidi ishanttuura issippe laatees.

³ Worqqainne birai taman paacettiyoogaadan, GODAI asaa wozanaa paaccees.

⁴ Iita asi iita uraa haasayaa siyees; word-danchchaikka genanchchaa oduwaa ezggees.

⁵ Hiyyeesatu bolli qilliicciya asi eta medhdhida Xoossaa cayeess; hara asa gakkiya metuwan ufaittiya asi qaxxayettennan antenna.

⁶ Naatu naati cimida asatuyyo kallachcha; aawati bantta naatuyyo bonchcho.

⁷ Daro lo77o haasayai eeyya uraassi giigenna; hegaappekka aaruwaa worddo haasayai deriyaa haariyaagaassi giigenna.

⁸ Mattaayee bana immiyaagau dumma wolqqa mala; i simmido soho ubbai ayyo injjetees.

⁹ Naaqettidi ba naaquwaa genttiya urai siiquwaa koyees; shin yoho zaari zaaridi woociya urai, ammanettiya laggeta shaakkees.

¹⁰ Eeyyai xeetuton lissuwan shocin eriyooqaappe akeeki de7iyo asi coo seerin eriyooqee aadhdhees.

¹¹ Iita asi makkalabaa xalaalaa koyees; heгаа gishshau, meqetti banna daanni a bolli kiiteta.

¹² Eeyyatetti oiqqido uraara gaittiyoogaappe marata bonqqi ekkirggido maaheera gaittiyoogee keha.

¹³ Lo77o oottidoogaa kushiya iitaa zaariya uraayyo iitai a sooppe mulekka kichchenna.

14 Ooshshai doommiiddi, zeeruwaa xuussiya haattaa mala; hegaa gishshau, ooshshaappe kasetada palamaa aggaaga.

15 Nagaranchchaa xillissiyoogeenne xilluwaa bolli pirddiyoogee eti naa77aikka GODAA sheneyiya ooso.

16 Akeekiya wozani au bannaashin, eeyyaa kushiyan aadhdhida eratettaa shammiyo miishshai aibissi de7ii?

17 Laggee mule wodekka siiqees; ishaikka metuwaa wode maaddanaassi yelettees.

18 Akeekai paccido asi erenna uraa acuwaa qanxxanau waase gelees.

19 Ooshshaa dosiya asi nagaraa dosees; ubbato ceeqettiya asi bashshaa ba bolli xeesees.

20 Geella qofai de7iyo asi lo77obaa demmenna; shikkaalobaa haasayiya asikka metuwan gelees.

21 Azalla na7aa yelida aawi azzanees; eeyya na7aa aawau ufaissi baawa.

22 Wozani ufaiyyoogee asassi lo77o xale; shin kayyottiyoogee asau wolqqaa xaissees.

23 Iita daannai pirddaa geellayanau geeman mattaayiyaa ekkees.

24 Akeekai de7iyo uri aadhdhida eratettaa sintan wottidi bees; shin eeyyaa aifee biittaa sa7aa xanxxaa yuuyidi xeellees.

25 Azalla na7ai ba aawaa azzanissees; bana yelida aayiyookka zil77issees.

26 Xillo asa qaxxayiyoogee, suure asakka a suretettaa gishshau dechchiyoogee lo77o gidenna.

27 Amarida qaala haasayiya asi eranchcha; woppa ayyaani de7iyo asikka akeekanchcha.

28 Eeyya uri co77u giikkonne ba doonaa barikko, eranchcha milatees.

18

¹ SHaahettanau koyiya asi ba amuwaa kaallees; lo77o era ubbaakka phalqqees.

² Eeyyai ba qofaa qonccissanaagaa xalaalaa dosiyoo gaappe attin, hara asappe era ekkanau dosenna.

³ Iitatettai yiyo wode, karee, kaushshinne yeelli a kaallidi yi bayoosona.

⁴ Asaa doonaappe kiyiya haasayai ciimmaa haattaa mala; aadhdhida eratettaa pulattoikka goggiya haattaa mala.

⁵ Mooranchchaa maaddidi, xilluwaa pirddaa geellayiyoo gee lo77o gidenna.

⁶ Eeyya asi ba haasayan ooshshaa denttees; a doonaappe kiyiya qaalai a warisseees.

⁷ Eeyya asi, haasayiiddi bana qohees; a haasayai gite gididi, a oiqqees.

⁸ Zigirssanchchaa qaalai mal77o qumaa mala; ufaissiiddi duge ganjjiyaa gakkees.

⁹ Ba oottiyo oosuwan azalliya asi bashshiya urappe ainne dummatenna.

¹⁰ GODAA sunttai mino gimbbe mala; xillo asi yaa woxxidi saro attana.

¹¹ SHin dure asatussi eta duretettai yuushoi gimbbettido katamaa mala; eta qofan eta duretettai mino dirssaadan eta naagiyaabaa milatees.

¹² Asi kunddanaappe kase a wozanai otorettees; bonchchettiyoo gaappekka ba huuphiyaa ziqqi oottiyoogee sinttatees.

13 Siyennan de7iiddi zaariyoogee, hegee he uraayyo eeyyatettanne yeella.

14 Asa ayyaani harggiyaa danddayanaadan maaddees; shin ayyaani meqerettiichchikko, a ooni danddayanee?

15 Akeekanchcha asati tamaanau keehi koyoosona; aadhdhida eri de7iyooobaakka ezggoosona.

16 Immiyoobi immiyaagau ogiyaa dooyees; gita asaarakka erissees.

17 Kasetidi daannan mootiya uri baarigaarai yiidi a oichchana gakkanaashin, ubbatonkka he urai xillo milatees.

18 Saamaa yeggiyoogee palamaa teqqees; naa77u wolqqaama baarigaarataakka shaakkees.

19 Naaqettida ishaara giiganaagee gimbettida katamaa omooddanaagaappekka aadhdhi waayissee; penggiyaa gorddiyo birata hiraquwaadan, palamai dabbota shaakkees.

20 Ba doonan haasayidobaappe asi ba ganjjiyaa kuntees: ba inxxarssaappe kiyidaban kallees.

21 Neeni haasayidoogee nena wottees woikko worees; hegaa gishshau, neeni ne haasayaa gaasuwan yiyaabaa ekkanau de7aasa.

22 Machcho demmida asi lo77obaa demmiis; he urai GODANKKA nashettees.

23 Hiyyeesa asi auddashidi haasayees; shin duree phenqqeshidi zaarees.

24 Daro laggee de7iyo asi xayana; shin ishappe aadhdhidi ammanttiya laggee de7ees.

19

1 Worddo haasayaa haasayiya eeyyaappe ba de7on boree banna hiyyeesa asi keha.

² Eri bainna minotai lo77o gidenna; hemettiiddi eesotiya uraikka wora bees.

³ Issi issi asai ba eeyyatettan ba de7uwaa bashshees; yaatidi qassi GODAA bolli yiillotees.

⁴ Duretettai daro laggeta gujjees; shin hiyyeesatettai de7iya laggetakka duuttees.

⁵ Worddo markki qaxxayettennan beenna; wordduwaa haasayiyaageetikka kessi ekkokkona.

⁶ Daro asai daannaa sinttaa koyees; coo immiya uraara asi ubbi dabbotees.

⁷ Hiyyeesa asa a ishantti ubbai ixxoosona; hegaappekka aaruwaa a laggeti appe haakkoosona; i eta auddashidi kaallinkka, eti a gatti oittokkona.

⁸ Aadhdhida eratettaa demmiyaagee bana siigees; akeekaa qoraphphiyaagee lo77obaa demmees.

⁹ Worddo markki qaxxayettennan attenna; wordduwaa haasayiyaageekka xayana.

¹⁰ Azalla uraassi ishalo de7oi bessenna; hegaappekka aillee halaqata haariyoogee iitaa darees.

¹¹ Aawussi de7iya aadhdhida eratettai hanqquwaa mitissees; moorida urau atto giyoogeekka bonchchissees.

¹² Kawuwaa hanqqoi gaammuwaa gudettaa mala; shin a nashettai maataa aacissiya akkaa mala.

¹³ Eeyya na7ai ba aawaa xaissees; ooshshanchcha machchiyaakka keetti ubbaton aattiyo aato mala.

14 Issi asi keettaanne aquwaa ba aawaappe laattanau danddayees; shin akeekanchcha machchiyo GODAI immees.

15 Coo zolppattiya uraayyo xiskkoi yees; ooso oottenna asi namisettees.

16 Azazuwaa naagidi oottiya asi, ba shempuwaa naagees; shin shenehoo giya asi haiqqees.

17 Hiyyeesaassi kehiya asi GODAASSI tal77ees; GODAI he lo77o oosuwaa acuwaa qanxxees.

18 Simmiyo menttoi de7ishin, ne naata seera; seerana xayikko, neeni eta bashshadasa.

19 Hanqquwaa suulliya asi ba waagaa ekko; a aggaaga; neeni a ashshiyaabaa gidikko, harantuwaakka neeni a hegaadan oottanaagee attenna.

20 Zoriyaa siya; timirttiyaakka ekka. Yaatikko, neeni wurssettan aadhdhida eranchcha gidana.

21 Asai darobaa halchchees; shin GODAI gidobai polettees.

22 Asappe koyettiyaagee aggenna siiquwaa; worddanchcha gidanaappe hiyyeesa gidiyoogee keha.

23 GODAASSI yayyiyoogee de7uwau kaalettees; assi yayyiya asi kallidi de7ees; iitabikka a bochchenna.

24 Issi issi asai daro azalla; woxiyan tushkkido buddeenaakka pude baaranau waayettees.

25 Neeni qilliicciyaagaa shocikko, akeekai pacidoogee cinctatettaa tamarana; akeekanchcha asa neeni seerikko, i eratettaa demmana.

26 Ba aawaa bonqqiya na7ai, ba aayyiyookka sooppe kessidi yedettiya na7ai, he na7ai yeellanne kaushshaa ehiya na7a.

²⁷ Ta na7au, neeni zoriyaa siyiyoogaa aggidabaa gidikko, erau zokkuwaa zaaradasa.

²⁸ Worddo markkai suure pirddaa bolli qilliiccees; iita asaa doonai iitatettaa gubbidi mittees.

²⁹ Qilliicciyaageetussi pird dai, eeyyatussikka warai koshshees.

20

¹ Daro mattoyiya ushshaa uyiyoogee daro bidisseesinne ooshshees; mattottiya asi wozani pacido asa.

² Kawo hanqqoi gaammuwaa gudettaa mala; a yiilloyiya asi ba shemppuwaa bolli pirddees.

³ Palamaappe gaxan de7iyooogee aawussi bonchcho; shin eeyya asi ubbi ooyettanau eesotees.

⁴ Azalla goshshanchchai wodiya naagidi goyenna; heгаа gishshau, kattaa cakkiyo wode i woossees; shin aibakka demmenna.

⁵ Asaa wozanaa halchchoi ciimma ollaa gidдон de7iya haattaa mala; shin wozannaama asi heгаа duuqqidi kessees.

⁶ Daro asati bantta kehatettaa yootoosona; shin tumu ammanettiya asa demmanai oonee?

⁷ Xillo asi boree baina de7uwaa de7ees; a kaalidi, a naatikka anjettidaageeta.

⁸ Kawoi pird danau ba kawotaa araatan uttido wode, iita ubbaa ba aifiyan harqqidi kessees.

⁹ “Ta wozanaa geeshshaas; tanan nagarikka baawa” yaaganau danddayiya asi de7aneeshsha?

¹⁰ GODAI worddo meezaanan yiggiyaageetanne likke gidennaban makkiyaageeta ixxees.

¹¹ Na7i geeshshanne suure gidiyooogee i oottiyo oosuwan erettees.

12 Siyiya haittaanne xeelliya aifiyaanne, eta naa77aakka GODAI medhdhiis.

13 Xiskkon ne wodiya wurssoppa; wurssikko neeni hiyyeesana. Beegotta; yaatikko, neeni katta kallana.

14 SHammiya asi, “Qohees! Qohees!” yaagees; shin biidoogaappe guyyiyan, “Hiraisuwan shammaas” yaagiiddi ceeqettes.

15 Erai kumido haasayai worqqaappekka inqquwaa giyo daro al77o shuchchaappekka aadhdhida al77obaa.

16 Erenna asau waase geliya uraa maayuwaa qaari ekkite; imatta asau waase geliya uraa maayuwaa oiqqite.

17 Wordduwan demmido kattai asa mal77ees; shin aqi kiyiiddi, doonaa gidдон shaahetaadan hanees.

18 Zoriyaa ekkada ne halchchiyoobaa halchcha; zore ekkennan de7aidda olau booppa.

19 Zigirssanchcha asi xuuraa genttenna; heгаа gishshau, odanchcha uraara gaittoppa.

20 Asi ba aawaa woikko ba aayyiyo cayikko, a de7uwaa xomppe sakkana xuman to7ana.

21 Koירוora eesuwān shiiqida aqoi wursettan anjjettenna.

22 Neeyyo iitaa oottida urau, taanikka ayyo iitaa oottana gooppa; GODAN ammanettada naaga; i nena ashshana.

23 GODAI naa77u qommo meezaanata sheneetes; worddo meezaanatikka a ufaissokkona.

24 Asai baanau bessiya ogiyaa GODAI kaalettees; yaatin, asi ba de7uwan baana ogiyaa waatidi akeekanau danddayii?

²⁵ Issibaa eesotidi, “Hagaa taani Xoossaassi immaas” girggiyoogeenne guyyeppe zil77ettiyoogee, hegee asa oiqqiya pire.

²⁶ Aadhdhida eranchcha kawoi makkalanchchata shaakkidi erees; i etau qarettennan qaxxayees.

²⁷ Asaa ayyaanai GODAAYYO xomppe; heгаа gishshau, i nu giddo asatetta ubbaa pilggi xeellees.

²⁸ Aggenna siiqoinne ammanettiyoogee kawuwaa naagoosona; a kawotaa araatai aggenna siiquwan minnees.

²⁹ Yelagatu bonchchoi eta wolqqaa; cimatuuyy-ookka eta puulunttai etau bonchcho.

³⁰ Mino qixaatee iitatettaa shoddees; wadhdhiy-oogee iita wozanaa laammanau danddayees.

21

¹ Kawuwaa wozanai GODAA kushiyaana; i a wozanaa goggiya haattaa zaariyoogaadan, ba koyidosaa zaarees.

² Asi oottiyobai ubbai aawussi likke milatees; shin GODAI a wozanaa qofaa paaccees.

³ Yarshshuwaa yarshshiyooгаappekka aattidi, xillobaanne suurebaa oottiyooгaa GODAI dosees.

⁴ Iitati otorettiyoogaaninne ayyiyoogan erettoosona; hegeekka nagara.

⁵ Mino oosanchchaa halchchoi dureyees; shin eesotiya ubbai hiyyeesana.

⁶ Worddotidi dagayido aqoi penttuwaa suuluwaadan xayees; heгаа koyiyaageeti haiquwaa koyoosona.

⁷ Iitati suurebaa oottanau ixxiyo gishshau, eta makkala oosoi eta ekkidi bees.

8 Mooranchchati geella ogiyan hemettoosona; shin geeshshati suurebaa oottoosona.

9 Ooyettiya machcheera issi keettan de7iyoo gaappe he keettaa shakkuwan de7iyoo gee keha.

10 Iitati iitabaa oottanau amottoosona; bantta shoorotussi qarettokkona.

11 Qilliicciyaagee qaxxayettido wode, wozani paccido urai aadhdhida eraa tamaarees; qassi wozannaama urai tamaridi, eraa demmees.

12 Xillo Xoossai iitatu son oosettiyaabaa ubbaa be7ees; eta aatti yeggidi xaissees.

13 Hiyyeesaa waasuwa siyanaappe giidi, ba haittaa tucchiya uri, ikka waassana; waassin al-liyaabai xayana.

14 Geeman immiyo imoi hanqquwaa doshissees. Afala giddoora immido mattaayee suulo hanqquwaa irxxissees.

15 Suure pirddai pirddettido wode, hegee xilluwaassi ufaissa; shin iitaa oottiyaageetussi dagama.

16 Akeeka ogiyaappe haddirida uraa haiqoi naagees.

17 Aaro injjiyan de7ana giya urai manqqees; woine eessanne zaite dosiya asi duretenna.

18 Issi issiton Xoossaasata ashshanau iita asati qaxxayettoosona; ammanettenna asatika suure asatu gishshaa qaxxayettoosona.

19 Ooyettiyanne yiillotiya machcheera de7anaappe bazzon de7iyoo gee keha.

20 Wozannaama uraa son mal77o qumainne ois-sai minjjettees; shin eeyya asi bau de7iyaabaa ubbaa mirggees.

²¹ Xillotettaanne aggenna siiquwaa koyiya uraa baree aduqqees; qassi he urai xillotettaanne bonchchuwaa demmees.

²² Wozannaama asi wolqqaama olanchchati de7iyo katamaa olidi oiqqees; oiqqidi eti amanettido mino qatuwaakka laalees.

²³ Ba doonaanne ba inxxarssaa naagiya asi bana metuwaappe naagees.

²⁴ Otorettiyanne ayyiya asi qilliicciyaagaa geetettes; i otoranchcha gidido gishshau, asau qoppenna.

²⁵ Azallaa amoi worees; aissi giikko, i oottanau koyenna. ²⁶ Azallai gallassa kumettaa darobaa demmanau amottes; shin xilloi bau ashshennan immees.

²⁷ GODAI iitatu yarshshuwaa shenetees; hegaappekka eti au iita qofan shiishshiyo yarshshuwaa aatti shenetees.

²⁸ Worddo markkai xayana; shin qoppidi akeekan haasayiya uraa haasayai ehettana.

²⁹ Iita asi taagaa xalaalai likke gees; shin suure asi yuushshi qoppees.

³⁰ Asi ba aadhdhida eratettan, akeekaaninne zoriyan GODAARA eqettanau danddayenna.

³¹ Olaayyo paraa kooranau danddayettes; shin olaa xoonissiyaagee GODAA.

22

¹ Lo77o sunttai daro duretettaappe aadhdhees; sabettiyoogekka biraappenne worqqaappe aadhdhees.

² Duriyaanne manqquwaa ubbaakka GODAI medhdhiis; hegan eti naa77aikka lagge.

³ Cincca asi iitaa be7idi, qosetti aattees; shin akeeki paccido asi metuwan gelidi qohettees.

⁴ Neeni ashkke gidikkonne GODAASSI yayyikko, duretettaa, bonchchuwaanne de7uwaa demmana.

⁵ Iita uraa ogiyan agunttainne piree de7ees; shin bana naagiya asi etappe haakkees.

⁶ Na7i waanidi de7ana bessiyaakko tamarissa; yaatikko, i cimidikka hegaa aggenaa.

⁷ Duree hiyyeesaa haarees; tal77i ekkidaagee tal77iyau immidaagau aille gidees.

⁸ Nagaraa zeriya urai waayiyaa cakkees; harata i tuggayiyo tuggaikka attees.

⁹ Keha asi ba qumaappe hiyyeesau coo immiyo gishshau anjjettana.

¹⁰ Qilliiciya asa diggarggikko, palamai, ooshshainne cashshai kichchana.

¹¹ Neeni wozanaa geeshshatettaanne keha haasayaa dosikko, kawoi nenaara dabbotees.

¹² GODAI tumaa naagees; shin worddanchchatu qaalaa i aatti yeggees.

¹³ Azalla asi, “Taani kare kiyikko, gaammoi tana maana; tana ogiyan asi worana” yaagees.

¹⁴ SHAaramuxa maccaasee doonai ciimma ollaa mala; GODAI hanqqettido uri a gidдон kunddees.

¹⁵ Na7a wozanaa azallatetta baqqi oiqqees; shin qaixaariyan qaxxayiyoogee appe haasseees.

¹⁶ Baayyo aquwaa gujjana giidi, hiyyeesaa naaqqiyaageenne duriyaassi imuwaa immiyyaagee naa77aikka hiyyeesana.

Haattamu Aadhdhida Era Haasayata

17 Ne haittaa haa yeggada, aadhdhida eranchchai odiyoojaa siya; ne wozanaakka ta eraakko zaara. 18 Aissi giikko, eta ne wozanan wottikkonne ne doonankka eta ubbaa hassayikko, neeni ufaittana. 19 Ne ammanoi GODAN gidana mala, taani nena - ee nena - hachchi tamarissaas. 20 Taani neessi zoreenne eratettai de7iyo hasttamu leemisota xaafoo! 21 Nena kiittidaagaayyo neeni likke zaaruwaa zaarana mala, taani nena tumatettaa tamarissaas.

22 Hiyyeesatussi aibinne baina gishshau, etabaa bonqqoppa; shilootanka metootanchchatu maataa xaissoppa. 23 Aissi giikko, GODAI eta gishshaa mootettana; eta bonqqidaageet akka i bonqqana.

24 Hanqqettiya uraara laggetoppa; hanqqetanau eesotiya uraarakka zuppsetoppa. 25 Neeni a hanuwaa meezetikko, guyyeppe agganau danddayakka.

26 Asassi aco ta qanxxana gaada waase geloppa. 27 Neeni qanxxiyoobi xayikko, ne zin77iyo hiixai attennan, neessi de7iyaabai ubbai ekettana.

28 Ne maizza aawati tokkido beni zawaa shoddoppa.

29 Ba oosuwaa cinccatettan oottiya asa be7adii? I kawotussi ootteesippe attin, coo asatussi ootenna.

23

1 Neeni deriyaa haariyaagaara qumaa maanau uttido wode, ne sinttan de7iyaagaa loittada akeeka. 2 Neeni daro yora asa gidikko, naagetta. 3 I nena paaccanau danddayiyo gishshau, aadhdhida mal77o qumau yiiqetoppa.

⁴ Duretanau daafuoppa; heгаа mala keesiyaa agganau cincca gida. ⁵ Hegaa mala duretettai neeni xeellishin xayana; qefiyaa kessidi arggant-taagaadan, saluwaa paallana.

⁶ Uuziyaa qumaa mooppa; a mal77o qumaakka maanau amottoppa. ⁷ Milatissanau i nena, “Ma; uya” yaageesippe attin, a wozanai nenaara de7enna. ⁸ Neeni miido qiiba qumaa cooyana; ne galataikka hada gidana.

⁹ Eeyyaassi payyabaa haasayoppa; aissi giikko, ne aadhdhida era haasayaa i karana.

¹⁰ Beni zawaa shoddoppa; qassi aawi baina naatu gadiyaa zawaa sugoppa; ¹¹ aissi giikko, eta ashshiya GODAI mino; i eta gishshaa nenaara mootettana.

¹² Ne asttamaaree neessi odiyooгаа ezgga; ne haittaakka eraa qaalaakko yegga.

¹³ Na7a seerennan aggoppa; neeni a qaixaariyan wadhdhikko, i haiqqenna. ¹⁴ Neeni a qaixaariyan wadhdhikko, a shemppuwaa haiquwaappe ashshaasa.

¹⁵ Ta na7au, neeni aadhdhida eranchcha gidikko, ta wozanaikka ufaittana; ¹⁶ ne inxxarssai suurebaa haasayiyo wode, ta wozanai ufaittees.

¹⁷ Nagaranchchata qanaatoppa; shin ubbatoo GODAASSI yayyiyoogaa aggoppa. ¹⁸ Yaanikko neeyyo sinttanau sa7i kehana; sinttappe yaana kehikka neeyyo xayenna.

¹⁹ Ta na7au, siya; wozannaama gida; ne wozanaa suure ogiyan wotta. ²⁰ Daro woine eessaa uyiyaageetuuranne ashuwaa muussau yaaretiyaageetuura zuppetoppa; ²¹ aissi giikko, mattottiyaageetinne yoranchchati

manqqana; xiskkuwaa daroi asaa wurida curqqaa maizissee.

²² Nena yelida ne aawai odiyoojaa siya; ne aayyiyaakka ceeggido wode karoppa.

²³ Tumaa, aadhdhida eratettaa, timirttiyaanne akeekaa shammappe attin, mulekka baizzoppa.

²⁴ Xillo na7aa aawai keehippe ufaittana; wozannaama na7aa yelida urikka an poccu gaana. ²⁵ Ne aawainne ne aayyiya ufaittona; nena yelidaarakka poccu gu.

²⁶ Ta na7au, ta zoriyaa ezgga; taani haniyoogaadan hana. ²⁷ Aissi giikko, shaaramuxiya maccaasiyaa ciimma ollaa mala; laggettuwaa oiqqiya machchiyaakka un77o ollaa mala. ²⁸ A panggadan zuggada naagausu; ammanettenna attumaasaa asaa gidдон darissausu.

²⁹ “Woo!” giyo waasoi oossee? Azzanoi oossee? Ooshshi oossee? Zuuzuntti oossee? Gaasoi bannan masunxxiyai oonee? Aiffee zo77iyoi oossee?

³⁰ Woine eessaa uyiiddi gam77iyaageetussa gidennee? Walahettida woine eessaa uyi uyi be7iyaageetussa gidennee?

³¹ Woine eessai zo77ido wode, a merai birilliyaa gidдон phooliyo wode, uyishin yalalattiiddi geliyo wode, a xeelloppa.

³² Wurssettan i shooshshadan dukkees; mulumuqqe shooshshadankka ba yiishshaa yiishshees.

³³ Ne aiffee be7i erennabaa be7ana; ne wozanaikka suure qoppaanne haasayanau danddayenna.

³⁴ Neeni abbaa gidдон dambbalai qaattiyo markkabiya xeeran zin77ida uraa mala gidana.

³⁵ Neeni, “Eti tana dechchidosona; shin taani qohettabeikke. Eti tana wadhdhidsona; shin tau

erettibeenna. Hara ushshaa uyanau taani aude denddanddinaashsha?” yaagana.

24

¹ Ta na7au, iita asatu mala gidarkkinaashsha gooppa; etaara dabbotanaukka amottoppa; ² aissi giikko, eti ubbato makalabaa maqettoosona; bantta inxxarssan genebaa haasayoosona.

³ Keettai aadhdhida eratettan keexettees; akeekankka minnees. ⁴ Erai de7ikko, qol77oi al77obaaninne lo77oban ubban kumees.

⁵ Wozannaama urau gita wolqqai de7ees; eranchcha asikka minotettaa gujjees. ⁶ Neeni olau kiyanaappe kasetada halchchuwaa halchchana koshshees; daro zoriyaageetu zoriyan xoonoi beettees.

⁷ Eeyyai aadhdhida eratettaa akeekanau danddayenna; au yaa7ankka odiyooobi aibinne baawa.

⁸ Iitaa oottanau halchchiya urai genanchcha geetettana. ⁹ Eeyyatettaa qofai nagara; asai qill-icciyaagaa ixxees.

¹⁰ Neeni metuwaa gallassi laafikko, ne wolqqai guutta giyoogaa.

¹¹ Haiqqanau bessennan, haiquwau pirddidi efiiyoogeeta ashsha; worana haniyo wode co77u gaada xeelloppa. ¹² Neeni, “Nuuni haggaa eribookko” yaagikko, wozanaa eriyaagee i be7ennee? Ne de7uwaa naagiyaagee erennee?

Asa ubbau a oosuwaa oosuwaadan zaarennee?

¹³ Ta na7au, eessaa ma; eessai lo77o. Eessaa ililoi manggaagan mal77ees. ¹⁴ Aadhdhida eratettaikka hegaa mala; i ne shemppuwau mal77o gidiyoojaa era. Neeni a demmiyaabaa gidikko,

sinttaara yaana kehai neessa; neeni ekkana gaada ufaissan naagiyoobaikka xayenna.

¹⁵ Xilluwaa keettaanne aquwaa bonqqanau qoppiya iita asadan hanoppa. ¹⁶ Xillo asi laapputoo kunddikkokka denddees; shin iitati metuwan xayana.

¹⁷ Ne morkkee kunddiyo wode ufaittoppa; i xubettiyo wodekka, “Hashshu!” gooppa. ¹⁸ Neeni ufaittikko, GODAI heгаа be7idi ufaittenna; a hanqqettiyoogaakka aggiigana.

¹⁹ Iitaa oottiyaageetu gishshau hirggoppa; eta mala gidarkkinaashsha gooppa. ²⁰ Aissi giikko, iita urau sinttaara yaana kehi baawa; iitatu xomppeekka to7ana.

²¹ Ta na7au, GODAAYOONNE kawuwaayyo yayya; etayyo makkaliyaageetuurakka zuppetoppa. ²² Aissi giikko, heгаа mala asata qoppenna metoi gakkees; kawuwaappenne GODAAPPE yaana metuwaa oonee eriyai?

Hara Aadhdhida Era Haasayata

²³ Aadhdhida eranchchatu gujjidikka hagaadan yaagidosona:

Pirddiiddi maaddiyoogee lo77o gidenna. ²⁴ Mooranchchaa, “Neni moorabaakka” yaagiya daannaa asai qanggana; kawotettatikka a ixkana. ²⁵ Mooranchchaa qaxxayiyaageeti kehi nashettanne anjjettana.

²⁶ Suure zaaruwaa zaariyoogee dabbotau malaata mala.

²⁷ Kasetada ne gadiyaa ootta; kattaakka zera; hegaappe guyyiyan, ne keettaa keexxa.

²⁸ Ne shooruwaa bolli gaasoi bainnan markkatoppa; ne doonankka cimmoppa. ²⁹ “I tau oottidoogaadan, taani au oottana; taani au a oosuwaa kushiya zaarana” yaagoppa.

³⁰ Taani issi gallassi, issi azallanne akeekai paccido bitaniyaa gaden de7iya woiniyaa turaa gidloora kanttaas. ³¹ Kanttiyo wode, aguntainne sharafai goози wottiis; yuushuwan de7iya shuchchaa gimbeekka qolettiichchiis. ³² Taani a be7ido wode, qoppaas; taani be7idoogaappe timirttiyaa tamaaraas. ³³ Neeni guuttaa liphphi ga; guuttaa xiskka; ne kushiyaakka shiishshada guuttaa shemppa ekka. ³⁴ Hegaappe guyyiyan, hiyyeesatetta panggadan yaana; pacaikka ola miishshaa oiqqida asadan puttu gaana.

25

Solomoni Xaafido Hara Leemisota

¹ Hageetikka qassi, Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasa asati duuqqidi xaafido Solomona leemisota.

² Xuuraa genttiyoogee Xoossaayyo bonchcho; xuuraa pilggidi kessiyoogee qassi kawotuyyo bonchcho.

³ Salotu xoqqatettaanne sa7aa ciimmatettaa asi gakkennaagaadan, kawotu qofaakka asi eranau danddayenna.

⁴ Biraappe shiyaa diggargga; hegaappe guyyiyan, wogaacee qoxxidi, lo77obaa kessana.

⁵ Kawuwaa sinttappe iitata diggargga; yaatikko, a kawotaa araatai xillotettan minni eqqana.

⁶ Kawuwaa sintti aadhdhiyo wode ceeqettoppa; gita asatuppe gidduwan soho koyoppa. ⁷ Neepe

gitatiya asassi sohuwaa immanau halaqai nena denttin kauyyiyoogaappe, halaqai nena, “Hagaakko xoqqu ga” giyoogee neeyyo keha.

⁸ Ne aifiyan be7idobaa markkattanau dabaabaa baanau eesotoppa; aissi giikko, neeni markkatta simmin, hara asi ne markkatetta bala gidiyooгаа qonccissikko, neeni yeellatana. ⁹ Neepenne ne shooruwaappe gidduwan palami merettikko, aara haasayada ne palamaa wurssa. Hara asa xuuraa qonccissoppa. ¹⁰ Hegee xayikko, neeni odiyooгаа siyida asi nena kaushshana; hegan ne sunttai naa77antto simmennaadan moorettana.

¹¹ Koshshiyo wodiyan haasayettida likke qaalai biraa bolli tigido worqqaa alleequwaa mala.

¹² Ezggiya uraa eranchcha asi zoriyo zoree haittan wottido worqqaa woikko geeshsha worqqaappe oottido alleequwaa mala.

¹³ Kattaa cakkiyo boniyan irxxa haattai uyin aliyoogaadan, kiittin ammanettiya asi bana kiittiyaageeta ufaissees.

¹⁴ Immennabaa “Immana” yaagiiddi ceeqettiya asi iri baina shaaraanne carkkuwaa mala.

¹⁵ Danddayanchcha asi deriyaa haariyaagau odidi maizzees; liiqo qaalai meqettaa kanttidi geles.

¹⁶ Eessaa demmikko, kallana gakkanaashin ma; shin darissikko, neeni cooyana. ¹⁷ Nena uufidi ixxennaadan, ne shooruwaa soo ubbaton booppa.

¹⁸ Ba shooruwaa bolli wordduwan markkattiya asi dullai, bisoinne qara zubbee asa qohiyooгаа keenaa qohees.

¹⁹ Metuwaa wode ammanettenna uran zemp-piyoogee qaaxxiya achchan coommiyoogaanne silida tohuwan hemettiyoogaa mala.

²⁰ Azzani uttida asassi yettaa yexxiyoogee meego gallassi maayuwaa qaariyoogaanne masunttaa bolli caalabaa tigiyoobaa mala.

²¹ Ne morkkee namisettikko, miza; saamettikko, ussha. ²² Aissi giikko, neeni hegaa oottiyoogee a huuphiyan tamaa bonqquwaa kaashidi qoliyoo-gaa mala. GODAIKKA neeyyo woitana.

²³ Huuphessa bagga carkkoi iraa ehiyoogaadan, zigirssai hanqquwaa ehees.

²⁴ Ooyettiya maccaaseera issi keettan de7anaappe son shakkuwaa huuphiyan de7iyoo-gee keha.

²⁵ Daafurida uri irxxa haattaa uyidi aliyoogaadan, haaho biittaappe yiya lo77o odoi ufaissees.

²⁶ Iita uraa eeshshaa tamaariya xillo asi bulqqotida pulutuwaanne moorettida olla haattaa mala.

²⁷ Daro eessaa miyoogee lo77o gidenna; hegaadankka, ba bonchcho koyiyoo-gee bonchchissenna.

²⁸ Ba huuphiyaa naagenna asi dirssai meqqido katamaa mala.

26

¹ Boniyan shachchai, kattaa cakkiyo wodiyankka irai koshshennaagaadan, eeyyau bonchchoi koshshenna.

² Kafoti yaanne haanne paallidi, asa qohennaagaadan, gaasoi bannan qanggiyo qanggetti asa gakkenna.

³ Parau lissuwaa, hariyau poxooruwaa koshshiyooqaadan, azallaa zokkuwau waraa koshshees.

⁴ Eeyya urau a eeyyatettaadan zaaroppa; zaarikko neenikka a mala gidana.

⁵ Eeyya urau a eeyyatettaadan zaara; hinna xayikko, i bana eranchchadan goodana.

⁶ Eeyya asa bolli kiitaa kiittiyooqee ba tohuwaa qanxxiyooqaanne woriyaabaa uyiyoogaa mala.

⁷ Eeyya uraa leemiso wobble uraa tohuwaa mala maaddenna.

⁸ Eeyya uraa bonchchiya asi shuchchaa yamb-barshshaa bolli qachchi wottidi yambbariya asa mala.

⁹ Eeyya uraa leemiso mattottida asi ba kushiya caddida agunntaa kessanau baaxetiyooqaa mala.

¹⁰ Eeyya asa woikko bau ogiyaara kanttiya asa oosossi qaxariya asi demmido asa ubbaa coo dukkiya wondafiyaasa mala.

¹¹ Kanai ba cooshshaa guyye simmidi miyoogaadan, eeyyai ba eeyyatettaa oosuwaa zaari zaari oottees.

¹² Barkka bana, “Taani aadhdhida eranchchaa” giya asa be7adii? Appe eeyya urau sinttanaa lo77o qaadai de7ees.

¹³ Azallai, “Ogiyan gaammoi de7ees; yashshiya gaammoi aaho ogiyan yuuyees” yaagees.

¹⁴ Penggee ba maaxafiyan yaanne haanne qaaxxiyoogaadan, azallaikka ba hiixan yaanne haanne aadhdhi wodhdhees.

¹⁵ Issi issi asati daro azalla; eti harai attin, woxiyan tushkkido buddeenaakka pude baaranau daafuroosona.

16 Azalla asi markkaara odiya laappun eranchchatuppekka bana aadhdhida eranchcha gi-idi qoppees.

17 Bana gattiyaabi bainnasan palamau aadhdhiya asi ogiyaara biya kanaa haittaa oiqqiya asa mala.

18-19 Ba shooruwaa cimmidi, “Taani kaassau oottaas” yaagiya asi, gooyidi tamaa xiifaa oliya, woikko woriya zubbiyaa dukkiya asa mala.

20 Mittai wurikko, tamai to7ees; zigiriyaabi xayikko, ooshshai attees.

21 Xiixinttai bonqquwaa darissiy-oogaadaaninne mittai tamaa darissiyooqaadan, amalanchcha asi ooshshaa darissees.

22 Zigirssanchchaa qaalai mal77o qumaa mala; ufaissiiddi duge ganjjiyaa gakkees.

23 Wozanan iitabai de7ishin, ba inxxarssan cimo qaalaa haasayiya asi biran sheeshshido urqqa miishshaa mala.

24 Lo77o milatiya iita asi ba wozanan de7iya iitatettaa ba nasho haasayan genttees. 25 A wozanan laappun tunatettai kumi uttido gishshau, i lo77o qaalaa haasayikkokka a ammanoppa. 26 Ba morkketettaa i gentikkokka, i oottiyo iitatettai yaa7an qonccana.

27 Haratussi ollaa bookkiya uri he ollan bau kunddana; haratu bolli shuchchaa gondдорssiya uraa bolli he shuchchai simmidi gondдорrettana.

28 Worddotiya inxxarssai ba qohido asata ixxees; sheleeshsho haasayai bashshaa ehaanaappe attin, harabaa eheenna.

27

¹ Wonttoban ceeqettoppa; wonttoi ehaanabaa neeni erakka.

² Nena hara asi galatoppe attin, neeni nena nerokka galatoppa; asai ne gishshaa markkattoppe attin, neeni ne kehatettaa odoppa.

³ SHuchchai gita tooho; shaahetaa tookkiyoogee deexo; shin eeyya urai denttiyo ooshshai eta naa77aappekka deexxees.

⁴ Hanqqossi qareti baawa; yiilloikka bashshiya di7o mala; shin qanaatiyan ubba gattoppo.

⁵ Geemmida siiquwaappe baliyo wode qonciyan seeriyoogee keha.

⁶ Morkkee nena darotoo yeriyoogaappe siiqoi nena dechchiyoogee keha.

⁷ Kallida uraa eessaa ililoi iitees; shin namiset-tida uraa cammiyaabaikka mal77ees.

⁸ Ba soo aggidi yuuyiya asi, ba keettaappe haakkada paalliya kafee mala.

⁹ SHittoinne sawiya ixaani asaa ufaissiy-oogaadan, siiqo laggiyaa zoreekka ufaissees.

¹⁰ Ne siiqo laggiyaanne ne aawaa siiqo laggiyaa aggoppa; nena metido wode ne ishaa soo booppa. Haahuwan de7iya ishaappe matan de7iya shooroi keha.

¹¹ Ta na7au, neeni aadhdhida eranchcha gida. Yaatiyaakko taani ufaittanne tana boriyaageetu oishaakka zaarana.

¹² Cincca asi metoi yiyo wode be7idi qosettees; shin akeekai paccido asi sitti gi biidi, metuwan gelees; yaatidi guyyeppe wai ana gees.

¹³ Erenna asau waase geliya uraa maayuwaa qaari ekkite; imatta asau, waase gelida uraa maayuwaa oiqqite.

¹⁴ Maallado guuran ba qaalaa xoqqu oottidi, ba shooruwaa sarotiyooqee a qanggiyoogaa mala.

¹⁵ Walassada duuxxenna machchiyaanne irai bukkin xokkidi aggenna aatoi issi mala. ¹⁶ Carkko teqqanau woikko zaite cuccumidi oiqqanau danddayettennaagaadan, o co77u oottanau danddayettenna.

¹⁷ Biratai birataa poshiyoogaadan, asai issoi is-suwaappe tamaarees.

¹⁸ Balase giyo mittiyo ishalissidi naagida uri i aifiyaa maana; bana aissidaagaa kabboyiya ashkkarai bonchchettana.

¹⁹ Haattai heregaadan som77uwaa bessiyooqaadan, aawu wozanai aawu eeshshaa bessees.

²⁰ Haiqoinne bashshi kalli erokkona; hegaadankka, asa amoi kallenna.

²¹ Birainne worqqai taman paacettidi geeyiy-oogaadan, asikka ba ekkiyo galatan paacettees.

²² Eeyya asa kattaara udulan yeggada, udula mittan caddiyaakko, appe eeyyatettai kichchenna.

²³ Ne dorssati de7iyo hanotaa loittada era; ne mehiyaa wudiyaa akka wozanappe heemma. ²⁴ Aissi giikko, duretettai merinau de7enna; kallachchaikka yeletaappe yeletau aadhdhennan agganau danddayees. ²⁵ Mela maatai buucettidoogaappe, aaca maatai kiyidoogaappenne deriyaa bollan de7iya maatai shiiqidoogaappe guyyiyan, ²⁶ dorssatu

ikisiyaappe neeni neeyyo maayiyoobaa kessana; deeshshata baizzido birankka neeyyo gadiyaa shammana. ²⁷ Attiya deeshshatu maattai neessi, ne so asaassinne ne macca ashkkaratussi quma gidana.

28

¹ Iitati ooninne yedettennan baqatoosona; shin xilloti gaammo mala xala.

² Issi kawotettai nagaranchcha gidikko, a haariyaageeti laametti laamettidi haaroosona. SHin kaalettiyaageeti aadhdhida eranchchanne akeekanchcha gidiyo wode, mino gididi, daro wodiya takkees.

³ Hiyyeesata huqqunniya hiyyeesa daannai katta xaissiya wolqqaama iraa mala.

⁴ Higgiyaa bonchchenna urai mooranchchaa sabbees; shin higgiyaa bonchchiyaagee mooranchchatu qofaa phalqgees.

⁵ Iita asatussi suure pirddaabai gelenna; shin GODAASSI goinniyaageetussi ubbabaikka gelees.

⁶ Geella asa gididi, dure gidiyoo gaappe suure asa gididi, hiyyeesa gidiyoo gee keha.

⁷ Higgiyaa naagiya wodallai akeekanchcha. SHin pattenna shufurotuura zuppetiyaagee ba aawaa yeellayees.

⁸ Miishshaa dichchau immiyoo gaaninne bonqqiyoo gan duretiya asi he aquwaa hiyyeesatussi kehiya asassi shiishshees.

⁹ Higgiyaa siyanaappe giidi, ba haittaa wora zaariya uraa woosai GODAA sheneyiyaabaa.

¹⁰ Suureta iita ogiyaa kaalettiya uri ba bookkido ollan bau kunddana; shin geeshsha asi lo77obaa laattana.

¹¹ Dure asi bana aadhdhida eranchcha giidi qoppees; shin akeekai de7iyo hiyyeesai a paacees.

¹² Xilloti xoonido wode, asai ubbai ufaittees; shin iitati maataa oiqqido wode, asai qosettees.

¹³ Ba nagaraa genttiya uri aacenna; shin paaxiyaageenne nagaraa aggiyaagee maarettana.

¹⁴ GODAAYYO ubbatoo yayyiya asi anjettidaagaa; shin ba wozanaa dammissiya asi meton gelana.

¹⁵ Hiyyeesa asaa haariya iita daannai gudiya gaammuwaanne namisettida godariyaa mala.

¹⁶ Wozani paccido daannai ba asaa naaqqees; shin asa naaqqiyooogaa ixxiyaagee daro laittaa haarana.

¹⁷ Asa worida asi haiqqana gakkanaashin baqatiiddi de7ees; a ooninne shiishshi ekkenna.

¹⁸ Boree bainnan hemettiya uri qohettennan attana; shin geella asi issi kuttan kunddana.

¹⁹ Ba gadiyaa oottiya urai kattaa kallees. SHin shufurota kaalliya urai ubbatoo hiyyeesidi de7ees.

²⁰ Ammanettida urai daro anjettana; shin durentanau jaamiyaagee qaxxayettennan attenna.

²¹ SHaakkidi maaddiyoogee lo77enna; shin asi guutta oittaa gishshau giidikka, shaakkidi maaddes.

²² Uuzettiya urai durentanau jaamees; bana hiyyeesatetti oiqqanaagaakka erenna.

²³ Asa coo sabbiya uraappe seeriya uri guyyeppe galatettees.

24 Ba aawaappenne ba aayeepe wuuqqidi, “Taani ainne nagara oottabeikke” yaagiya urainne bashshiya urai issi mala.

25 Yaaretiya urai ooshshaa denttees; shin GO-DAN ammanettiyaagee kallees.

26 Banan ammanettiya asi eeyya; shin aadhdhida eratettan hemettiyaagee saro de7ees.

27 Hiyyeesau immiya urau paccenna; shin eta be7anaappe giidi qilimmiyaagee qanggettaa ekkana.

28 Iita asati sunttettiyo wode, asai qosettes; shin eti xayiyoo wode, xilloti corattoosona.

29

1 Daroton seerin ixidi, morgge zozzida urai hassayennan meqqana; he urau paxoikka baawa.

2 Xillo asati sunttettiyo wode asai ufaittees; shin iitati biittaa haariyo wode asai oolees.

3 Aadhdhida eraa dosiya asi ba aawaa ufaissees; shin shaaramuxa maccaasatu heeran yuuyiya asi ba miishshaa wurssees.

4 Tumaa pirddiya kawoi ba kawotettaa woppu oottes; shin mattaaye maanau yiqetiyaagee ba kawotettaa bashshees.

5 Ba shooruwaa sabbidi haasayiya urai, a tohuwaassi gitiyaa yeggees.

6 Iita asi gitee oiqqiyoogaadan, ba nagaran oiqettes; shin xillo asi ufaittanaunne yexxanau danddayees.

7 Xillo asi hiyyeesaa maataa erees; shin iita asi hegaa mala eraa mulekka erenna.

8 Qilliicciyaageeti kataman ooshshaa denttoosona; shin aadhdhida eranchcha asati hanqquwaa gabbissoosona.

9 Aadhdhida eranchcha asi eeyya asa pirdda keettaa efiikko, eeyyai hanqqetteesinne qirees; au yaatobare saroi xayees.

10 Suutta gussanau jaamiya asati suure asa ixxoosona; qassi xillo asakka woranau koyoosona.

11 Eeyya asi ba hanqquwaa yeddi bessees; shin aadhdhida era asi ba hanqquwaa mittees.

12 Issi sunttetida urai worddo odo ekkikko, a oosanchchati ubbai iita kiyooosona.

13 Hiyyeesinne asa naaqqiya asi issibaa koxxoosona; eta naa77aa aifiyaakka GODAI xeelissees.

14 Issi kawoi hiyyeesassi suure pirddikko, i ba kawotettan gam77ana.

15 Qaixaareenne seeri naatussi aadhdhida eraa immees; shin yedan diccida na7i ba aayyiyo kaushshees.

16 Iita asati dariyo wode, nagarai darees; shin xilloti eta kunddettaa be7ana.

17 Ne na7aa seera; yaatikko, i nena saruwaa diggenna; i nena ufaissana.

18 GODAI kaalettiyo kaaletuwaa ekkenna deree yeda; shin higgiiyaa naagiya uri anjettidaagaa.

19 Ashkkari coo odo xalaalan seeretti erenna; odoi au geliyaakkokka i azazetenna.

20 Eesuwan eesuwan haasayiya uraa be7a eraishsha? Appe eeyya uraassi sinttanau daro ufaissai de7ees.

²¹ Ne ashkkaraassi naatettan doommin, i koyiyoo-baa ubbaa ayyo imma meezeyikko, issi gallassi neeyyo de7iyaabaa ubbaa ekkanau i kajjeelanaagee attenna.

²² Hanqqettiya asi ooshshaa denttettees; elle yiillotiya asi daro nagaraa oottees.

²³ Otoroi asa kaushshees; shin ziqqi giya ayyaanai de7iyo asi bonchchettees.

²⁴ Kaisoora shaakkiya uri bana ixxiya asa; i dabaaban tumaa odikkokka qaxxayettees; tumaa odana xayikko qassi, GODAI a qaxxayana.

²⁵ Asassi yayyiyoobi he aawussi pire gidees; shin GODAN ammanettiya asi saro de7ees.

²⁶ Daroti sunttatettai de7iyo asata auddashoosona; shin suure pirddai GODAA achchappe beettees.

²⁷ Xilloti nagaranchchata shenetoosona; nagaranchchatikka suure uraa shenetoosona.

30

Aguri Haasayido Haasayaa

¹ Hagaappe kaallidi xaafettidaagee Yaaqe na7ai Aguri haasayido hayyo haasayaa. He bitanee Iti7eelassinne Ukaalassi haggaa haasayiis.

² Tumu taani ai asappekka eeyyaa darais; asassi de7iya akeeki taassi de7enna. ³ Taani aadhdhida eraa tamarabeikke; Geeshsha Xoossaabaakka aibanne erikke. ⁴ Saluwaa pude kiyidi, duge wodhdhidai oonee? Carkko ba kushen oiqqidai, haatta ba afalan yiicidai, sa7aa gaxaa a sohuwan sohuwan wottidai oonee? Ane erikko a sunttaa taayyo oda. A na7aa oona giyo?

⁵ Xoossai odiyo qalalai ubbai tuma; baakko baqatidi biya ubbaassi i gondalle. ⁶ A qaalaa bolli aibanne gujjoppa; gujjikko i nena seerana; neeni worddanchcha gidiyoo gaakka i qonccissana.

⁷ Abeet GODAU, taani nena naa77ubata oichchais; taani haiqqana gakkanaashin, eta tana diggoppa. ⁸ Koiruwan, taani asa cimmennaadaaninne worddo haasayennaadan tana naaga; naa77anttuwan, taayyo koshshiya keesa qumaa immappe attin, tana dure woikko manqqo kessoppa. ⁹ Hinna xayikko, dure gidada, “GODAI oonee?” gaada nena kaddana; woikko manqqo gidada, wuuqqana; yaatada ta Xoossaa suntaa cayissana.

¹⁰ Nena qanggena malanne i qanggin neeyyo gometenna mala, ashkkaraa a godaa sinttan boroppa.

¹¹ Bantta aawata qanggiyaanne bantta aayeta anjenna asati de7oosona. ¹² Daro tunaa tuni uttidi, banttana geeshshadan qoodiya asati de7oosona. ¹³ Otoruwaa meexxiya asatinne asa karidi xeelliyaa asati de7oosona. ¹⁴ Eta achchai biso mala gidin, eta manggaagai billama mala gidin, hiyyeesatanne metootanchchata naaqqidi, etabaa bonqqiya asati de7oosona.

¹⁵ Ullatteessi naa77u macca naati de7oosona. Eti, “Hamma! Hamma!” yaagidi waassoosona. Mulekka kalli erenna heezzubati de7oosona; oiddanttoi qassi mule, “Gidana” gi erenna.

¹⁶ Hegeetikka:

duufuwaa,
maine maccaasaa,
haatti kalissi erenna mela biittanne,

“Tau gidana!” gi erenna tamaa.

¹⁷ Ba aawaa baceessiya na7aa aifiyaa, ba aayyiya cimin kariya na7aa aifiyaa, zanggaaran de7iya quuroti woocana; a ashuwaa ankkoti maana.

¹⁸ Tana heezzubati maalalissoosona; oiddanttoi ubba taayyo gelenna. ¹⁹ Hegeetikka:

arggantti saloora paalliyo paaluwaa,
shooshshi shuchchaa bollaara sololiyo solo-
lettaa,
markkabee abbaa bollan solddiyo
soldduwaanne
wodallinne geela7oi siiquwaa doommiyo
doomettaa.

²⁰ SHaaramuxa maccaasiyaa haniyo hanoikka hegaa mala. A muussaa mausu; shin miidoogaappe guyyiyan, ba doona quccarggada, “Taani ainne moorabeikke” yaagausu.

²¹ Heezzu yohotun biittai qaaxxees; oiddantuwwa ubba tookkanaukka danddayibeenna.

²² Hegeetikka:

aillee kawotido wode,
eeyyai kattaa kallido wode,

²³ asi ixido maccaasiyaa azina gelido wodenne macca ashkkariyaa ba godiyo laattido wode merettiya hanotaa.

²⁴ Sa7aa bolli oiddu guutta meretati de7oosona; shin eti keehi aadhdhida eranchcha.

²⁵ Hegeetikka:

Cunccalleta - cunccalleti wolqqi bainna mereta;
shin banttau miyoobaa bone shiishshidi,
minjjoosona.

- 26 Guppalleta - guppalleti guutta wolqqai de7iyooqeeta;
shin bantta keettaa shuchchaa kooppuwan keexxoosona.
- 27 Booleta - booletussi kawoi baawa;
shin eti ubbaikka maaran mankkan zattoosona.
- 28 Zareta - zareti kushiyan oiqqinkka oiqqettoosona;
shin eti harai attin, kawo keettanka de7oosona.
- 29 Bantta maataa bessiiddi hemettiya heezzu meretati de7oosona; oiddanttoikka lo77o hemetaa hemettees. ³⁰ Hegeetikka:
do7a ubbaappe minniyanne yayyidi baqati erenna gaammuwaa;
- 31 inddetu gidдон аyyiiddi hemettiya adde kut-tuwaa,
deeshsha orggiyaanne
ba olanchchatu gidдон eqqiya kawuwaa.
- 32 Neeni eeyyada otorettidabaa gidikkonne, iitabaa oottanau halchchidabaa gidikko, ane takki gaada qoppa.
- 33 Maattaa bukkiyoogee oissaa kessiyooqaadan, siiriyaa yimppiyoogee akka suuttaa ehiyoogaadan, hegaadan hanqquwaa denttettiyoogee ooshshaa ehees.

31

Kawoi Limu7eeli Haasayido Haasayaa

¹ Hagaappe kaallidi xaafettida hayyo haasayai, Kawuwaa Limu7eela aayiyaa Kawuwaa Limu7eela tamarissidoogaa.

² “Laa ta na7au, ta uluwaappe wodhdhidaa-goo, taani shiiqettada yelidoogoo, ³ maccaasan ne wolqqaa wursoppa; he kawota bashshiya mac-caasatun ne akataa xaissoppa.

⁴ “Limu7eelaa, hagee kawotussi bessenna; woiniyaa eessaa uyiyoogee kawotussi bessenna; mattoyiya ushshaa uyiyoogee deriyaa bolli sunttettidaageetussi bessenna. ⁵ Eti uyiyo wode higgiiyaa baloosona; balidi naaqettida asaa maataa shenehoo goosona. ⁶ Mattoyiya ushshaa haiqqana haniya uraunne sa7ai iitido urau immite. ⁷ Eti bantta manqqotettaanne bantta tugga de7uwaa dogana mala uyona.

⁸ “Bantta metuwaa odanau danddayen-naageetu gishshaa neeni oda; maaddiyaabi bannaageetu maataa gishshau neeni bidda. ⁹ Biddada etayyo suure pirddaa pirdda; hiyyeesatunne metootanchchatu maataa naaga” yaagada tamaarissaasu.

Wozannaama Machchiyo

¹⁰ Wozannaama machcho ooni dem-manau danddayii? Inquwaa giyo al77o shuchchaappekka a al77ausu. ¹¹ I keettaawai o ubbabankka ammanees; ayyo de7anau bessiyaabaappe aibinne paccenna. ¹² A ba de7o laitta ubban ayyo lo77obaappe attin, iitabaa oottukku.

¹³ Suufiyaanne liinuwaa a koyada, ufaittaidda ba kushiyan oottausu. ¹⁴ A zal77anchchatu markkabetu mala; ba qumaa haaho biittaappe ehausu. ¹⁵ A ba so asaassi qumaa kattanaunne ba macca ashkkaratussi oosuwaa bazzanau, sa7ai

biron qamma de7ishin denddausu. ¹⁶ Gadiyaa a koyada shammausu; ba kushiyan oottada demido miishshan woiniyaa turaa tokkausu.

¹⁷ A gooba oosanchcha gidiyoogaa xalaala gidennan, minonne cincca asa. ¹⁸ A ba woriyaa demmanau minnada zal77ausu; a oottaidda qamissiyo, ba xomppiyaa eesuwan toissukku. ¹⁹ A ba hinddiriitan suqqada, ba afalaa daddausu.

²⁰ A hiyyeesatussinne metootanchchatussi babaappe coo immausu.

²¹ I so asai ubbai ho77iya maayuwaa maayido gishshau, shachchai bukkiyaakko, a hirggukku.

²² Arssaa bollan hiixxiyo maayuwaa sikkausu; liinuwaappe dadettida zo7o maayuwaakka baayyo maayausu.

²³ Dere cimati shiiqiyo dubbushan i keettaawai bonchchettida asa.

²⁴ Liinuwaappe maayuwaanne qabattuwwa ootta oottada, zal77anchchatussi baizzausu.

²⁵ A minonne bonchcho asa; yiya laittatussi a mulekka hirggukku. ²⁶ Aadhdhida eran a haasayausu; ammanttiya zoree i inxxarssaappe kiyees. ²⁷ A ba so asaa de7uwaa injjeyanau ubbaton ooso oottaidda de7ausu; azalla hanoi i bollan beetti erenna.

²⁸ I naati denddi eqgidi, o nashshoosona; i keettaawaikka o galatiiddi, ²⁹ “Lo77obaa oottida daro maccaasati de7oosona; shin neeni eta ubbaappe aadhdhaasa” yaagees.

³⁰ Mera lo77otetti allaalle kessenna; puulikka xayana; shin GODAASSI yayyiya maccaasiyaa, a galatettanau bessausu. ³¹ A oottidobau ubbau

iyyo i kushiya zaarite; a oottido oosoi ubbai
dabaaban o galatisso.

Wolaytta Bible

Portions of the Holy Bible in the Wolaytta language of Ethiopia

copyright © 2004 SIM

© Faith Comes by Hearing

Language: Wolaytta

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

6baa8af2-99d9-51d5-a40a-ff54bdb9b793